Serge Brussolo

Trasee și itinerarii ale uitării

Trajets et itinéraires de l’oubli

Georges ar fi vrut să poarte ochelari de cal. Două plăcuțe de piele sau metal, harnașate de ambele părți ale obrajilor, limitându-i câmpul vizual până la un drum îngust, încăpător doar pentru picioarele lui. De fiecare dată când urca scara monumentală a muzeului, i-ar fi plăcut să-și amputeze din văz orice perspectivă, orice evadare, să-l poată reduce la acest itinerar strâmt care-l conducea din parcare până în holul de la intrare, cu ochii ațintiți spre pielea prost cremuită a pantofilor. Clădirea îi trezea o greață greu de definit, vecină cu agorafobia[1]. O beție nesănătoasă, mai curând o amețeală, născută din alinierea paralelă a treptelor, din albeața lor orbitoare sub razele soarelui. Uneori avea certitudinea că scara, asemenea unui acordeon imaculat, avea să se deformeze sub pașii lui, umflându-se, rostogolindu-se, extinzându-se într-o cacofonie monstruoasă, auzită numai de el, care urma să-l arunce acolo, în plin mijloc al trotuarului, după ce treptele înmuiate brusc îi vor fi târât trupul ca pe al unui înecat azvârlit de valuri.

1 Teamă patologică, obsesivă și nemotivată de spațiile largi, de locurile deschise, de piețe etc.

Această arhitectură, abia întrezărită cu ocazia sosirii, îl cufunda de-atunci într-o silă inexplicabilă, fără remedii și încerca să se confrunte cât mai rar cu ea. Adeseori, se întreba dacă dezgustul și imposibilitatea de a evolua în mijlocul enormelor structuri betonate, nu erau cumva rezultatul unui aranjament anormal și perfect concertat al liniilor de fugă. Una dintre acele monstruoase iluzii optice care se joacă de-a relieful și în care, preț de-o secundă, spiritul nu mai reușește să distingă între conținut și formă, între gol și volum. Își amintea testele din armată: răspândirile de pete negre, simbolurile baroce care i se păruseră înrudite cu sanscrita și cărora nu a putut să le confere, cât de cât, o semnificație înainte să i se arate, cu ajutorul unui creion, că în fond era vorba de imprimarea inversată a unor litere, altminteri perfect banale. De atunci detesta rebusurile vizuale, „reliefurile imposibile” sau op-art-ul[2]. Astfel muzeul îi dădea impresia că funcționa ca o capcană pentru ochi. Exista în concepția sa ceva viciat, un detaliu infim și imperceptibil, pervertindu-i geometria. O linie, un arc, unghiul unei uși, ceva greu de observat și, evident, întrutotul aidoma acelor desene cu ghicitori copilărești unde o pisică se ascunde în bucla unei meșe de păr și unde un tufiș aparent anodin îl disimulează pe „micul Pierre jucându-se cu cercul”... Georges auzise vorbindu-se despre străvechi ghicitori mesopotamiene cu imaginile atât de încurcate, încât ani întregi de studiu nu erau suficienți pentru a se găsi soluția. Își amintea chiar că observase una dintre aceste fresce-enigmă într-o oarecare sală expozițională de la parter. Muzeul se supunea acelorași reguli. Ar fi trebuit să se facă fotografii una după alta, să se

2 Curent în arta plastică modernă, derivat din constructivism, a cărui tendință principală este sporul de atenție acordat obținerii unor valori și efecte optice ale obiectelor în mișcare sau rezultate din mișcarea privitorului față de ele, ca și a formelor în spațiu, prin folosirea de linii, forme geometrice, uneori repetate uniform, însă cu variații de ton, neașteptate modificări de ritm etc.

încercuiască fiecare volum, fiecare curbă, cu lupa în mână, căutând cheia, indiciul... Dovada. Dovada imposibilității arhitecturale a ansamblului, dovada că toată acea construcție nu se putea ține în picioare, că nu era decât o momeală. O replică capricioasă față de spațiu și timp, o meandră de materie necunoscută, organizându-se după principii imposibil de conceput. Era convins de incoerența matematică și fizică a clădirii. Muzeul nu putea fi pus în ecuație: TRIȘA!

Într-o dimineață, Georges își amintea foarte bine, venise să se instaleze în sala rezervată basoreliefurilor[3] mesopotamiene, cu un sac de dormit de armată, două pungi de hârtie doldora de sandvișuri și cutii de conserve, o ladă cu bere și un flacon de aspirină plin, hotărât să nu plece de-acolo până n-avea să găsească răspunsul la întrebarea tradusă deasupra cartușului[4] scrijelit cu cuneiforme[5]:

„Hamenotheb pleacă spre Ninive, iar în momentul când urcă în car, observă că i s-a furat un cal. Unde este? Găsiți-l!”

Conform indicațiilor din catalogul expoziției, cinci filosofi căutaseră timp de șase ani înainte de a găsi soluția. Soluție care ulterior se pierduse în incendiul bibliotecii din Alexandria, alături de atâtea alte capodopere. Georges nu pretindea să rivalizeze ca metodă cu cei cinci înțelepți ai Antichității, miza pur și simplu pe șansă. Găsirea calului lui Hamenotheb ar fi constituit pentru el o revanșă deloc neglijabilă.

Rămăsese acolo cinci zile și șase nopți, cu fum ieșindu-i din cap, cu dureri de ochi, detaliind fresca minunat conservată

3 Lucrare de sculptură cu figuri scoase în relief pe un fond cu care fac corp comun.

4 Textul încadrat pe o pagină (pe care se află și texte neîncadrate); ornament care încadrează un text tipărit.

5 Scriere cuneiformă = sistem de scriere cu litere în formă de cuie săpate în piatră sau imprimate pe tăblițe de argilă, folosit de unele popoare orientale antice.

după atâtea secole, urmărind în pliurile stofelor, în împestrițările marmurei, în încrustațiile cupelor ridicate de băutori, silueta calului lui Hamenotheb. Zadarnic. Scena începuse încet să i se învârtească în cap, amestecând formele și culorile, creuzet infernal, unde coloane, bărbați, femei, palate, grădini se amestecau într-o gigantică și demoniacă anamorfoză[6]. În final se prăbușise într-o toropeală halucinantă, născută din aburii berii și, înfășurat în sacul de dormit ca într-un cocon, adormise pe dale. Elsy, soția lui, care nu știa nimic despre escapadă, nu-l găsise decât peste douăzeci și patru de ore, balonat de aspirină și somnifere, bâiguind cuvinte fără șir, ca o Pythie[7] cu oracolele indescifrabile.

Încă o dată muzeul îl învinsese. De-acum nu-i mai rămânea decât soluția ochelarilor de cal și, uneori, începea să se gândească foarte serios la poziția curelelor în jurul capului, la locurile de încătărămare, la mărimea bucăților de piele. Bineînțeles, Elsy râse de el:

„Ar trebui să-i prevezi și cu un cozoroc, aruncase ea cu răutate, pentru cazul că ai fi tentat să privești în sus și un grumăjer, ca să-ți taie orice chef să ridici capul. De fapt, ar trebui să circuli cu craniul acoperit de un sac opac, sau să-ți donezi ochii la banca de organe…”

Nu răspunsese nimic, dar de-atunci, planșele sale de desen erau pline de schițe și machete care concretizau, într-un mod absolut fetișist[8], singurul mijloc de protecție pe care și-l putuse imagina împotriva influenței perverse a locurilor.

Într-o zi, în intimitatea atelierului din pivniță, cu ajutorul unor curele vechi, recuperate la întâmplare, din valizele împrăștiate prin tot apartamentul, își pusese proiectul în aplicare. Un simplu ham avea să-i servească de minune, totul

---

6 Imagine deformată, grotescă (dată de o oglindă curbă).

7 Oracolul din Delphi.

8 Obiect considerat ca fiind înzestrat cu o forță magică, supranaturală, capabil să dea ajutor celui care îl posedă, îl poartă etc.

era să ia măsurile exacte și...

I-ar fi plăcut să discute și cu alte persoane, să știe dacă aversiunea sa era împărtășită. Un psihiatru i-ar fi confirmat, desigur, că nu făcea decât să-și transfere asupra clădirii propriul sentiment de culpabilitate, că muzeul nu era decât reprezentarea simbolică a eului său, că...

În fond, toate acestea erau false. Detesta muzeul chiar dinainte ca Elsy... Dar, la ce bun? Nimeni nu l-ar fi crezut.

Georges trânti portiera taxiului, cu ochii fixați spre asfaltul trotuarului. Așteptase cu răbdare, sperând că întunericul avea să îmbâcsească fortificațiile cât mai curând posibil. Era un șiretlic păcătos, noaptea devenind, paradoxal, un tărâm al siguranței. La nevoie, dacă asfințitul se dovedea prea luminos, încă mai putea să-și pună ochelarii negri care-i umflau buzunarul de la piept al vestei. Era perfect conștient de pericolul luptei cu asemenea fantasme. În tinerețe deja, fusese asaltat de crize de îndoială bolnăvicioasă, deschizând de trei ori la rând același plic pentru a se asigura că scrisoarea pe care o introdusese era într-adevăr înăuntru.

În anumite seri i se întâmplase să privească, o oră întreagă, robinetul din baie, pentru a se încredința că era închis bine. Elsy, deja culcată, îl interpela atunci pe un ton strident: „Dar ce faci? Vii?”, nefăcând decât să-i sporească greața, perturbând senzația de certitudine pe care încerca s-o facă să se nască întrânsul. Angoasa, enervarea îl împingeau atunci să-și șușotească descoperirile, ca pentru a le conferi mai multă realitate: „Răsucesc robinetul până la capăt. Cade ultima picătură. Apa e, într-adevăr, oprită...” Rămânea astfel minute fără număr, mormăindu-și ruga derizorie, aplecat deasupra lavaboului ca peste un curios agheasmatar, având ca fond sonor laitmotivul[9] chemărilor agasante ale lui Elsy:

9 Motiv ritmic, melodic sau armonic dintr-o compoziție muzicală, care caracterizează un personaj, o situație etc. și care revine ori de câte ori apare în scenă personajul sau situația dată.

„Stinge lumina, pentru Dumnezeu! Dacă vrei să ți-o freci, fă-o pe-ntuneric! Mie mi-e somn!” Părăsea baia ca o mamă smulsă de lângă pruncul ei, cu pântecul înnodat de nervozitate, deja incapabil să mai adoarmă înainte de prima lumină a zorilor. De câte ori se repetase acest ceremonial? Știa că asemenea absurdități ascundeau de fapt o boală a personalității, o slăbire a realului, dacă nu chiar un început de schizofrenie. Într-o seară, despărțindu-se de Elsy pentru o inspecție de câteva zile în provincie, de-abia instalat în trenul expres, începuse să se gândească dacă nu cumva își sugrumase soția înainte de plecare, fără să-și fi dat măcar seama, în stare de delir.

Delirul devenea într-adevăr, de ceva timp, una dintre principalele lui obsesii. Imediat, chipul îi fusese inundat de sudoare. În zece minute, ajunsese să se îndoiască de propriile-i fapte, de gesturile lui, iar posibilitatea unui omor comis în câteva secunde, chiar înainte de a închide ușa, îi părea perfect plauzibilă. Sărise din vagon, chiar în momentul când trenul se punea în mișcare, incapabil să aștepte dimineața pentru a-i telefona lui Elsy, asigurându-se astfel că era într-adevăr în viață. În orice caz, un telefon nu lăsa nicio urmă palpabilă, imediat ce punea receptorul în furcă ar fi început să se îndoiască de realitatea convorbirii. Trebuia s-o poată înregistra pe un mic magnetofon portativ, dar unde să găsească un magazin deschis la ora aceea târzie? În cele din urmă, făcuse calea-ntoarsă, răvășit, într-o stare vecină cu transa. În secunda când apăsase butonul soneriei, era în pragul sincopei[10] nervoase. Elsy îl scrutase, cu o curiozitate nu lipsită de ostilitate, lăsând clar să-i transpară incredulitatea când Georges bâlbâise o poveste cu un dosar uitat, cu un carnet de întâlniri rătăcit. Poate chiar își închipuise că voia s-o… „controleze”, s-o surprindă în

10 Încetare subită (momentană sau definitivă) a funcției inimii, cu întreruperea respirației și pierderea sensibilității și a mișcărilor voluntare.

flagrant delict de adulter.

Până a doua zi dimineața, menținuse același aer înțepat și suspicios. În seara aceea, Georges chiar se simțise atins de aripa nebuniei. Ca într-o stare de dedublare, asistase lucid și detașat, dacă nu chiar critic, la creșterea rătăcirii în acea parte a lui însuși, care-l împinsese să coboare din tren și să oprească un taxi, gesticulând ca nebunul în plin trafic. Da, în seara aceea înțelesese realmente ce înseamnă cuvântul „nebunie”.

Frica acționase ca o revelație, un șoc electric, și începând din acel moment crizele de îndoială își pierduseră din intensitate și frecvență. Poate că, într-o bună zi, avea să se întâmple același lucru și cu privire la muzeu, deși nu era foarte sigur.

Se lansă în atacul scării, cu capul în piept și ochii semiînchiși, pe o traiectorie de om beat care, incapabil să-și coordoneze gesturile, se lasă antrenat de greutatea propriului trup pe o stradă în pantă, unde n-are ce face și care îl îndepărtează considerabil de ruta sa inițială.

Escalada stângaci treptele, îndoit de mijloc, ca și cum coloana vertebrală i-ar fi devenit deodată incapabilă să lupte contra poverii capului, greu, atât de greu... I se părea că dintr-o dată craniul avea să arunce ancora în mijlocul ascensiunii, zdrobindu-se pe marmura albăstrită de noapte, cu aceeași greutate ca o ghiulea de fontă. Când, în sfârșit, împinse ușile înalte, cu geam, greața se risipi.

Holul respira anonimatul clădirilor publice. Aceeași penumbră de acvariu, același miros de praf, aceleași lemnării cu vopseaua cojită. Paznicul cu pielea cenușie nu se mișcase.

„Nu se clintește niciodată, șoptise odată Elsy, sunt sigură că e mort!”

Era adevărat că firavul bătrân, plutind în uniforma sa de serj[11] albastru, te ducea cu gândul mai mult la o mumie

11 Țesătură cu firele în diagonală, folosită, mai ales pentru căptușeală la haine.

scoasă din vitrina ei, decât la o ființă omenească. Georges ar fi fost gata să parieze că de fapt era o statuie de ceară. Un fel de semn complice cu ochiul al direcțiunii la adresa vizitatorilor cultivați. Apropiindu-se de ghereta din lemn cafeniu, poate ar fi descoperit, lipită sub talpa omului imobil, o eticheta redactată astfel:

„N21: Paznic de muzeu. Tip 1950-1970 (militar sau funcționar de poliție la pensie, însărcinat cu supravegherea sălilor expoziționale).”

De altfel, la ce ar fi putut să servească un paznic, din moment ce nimeni nu vizita vreodată acel loc? Din moment ce niciun grup de turiști nu mai măsura coridoarele, iar ruloul de bilete, abandonate după geamul murdar al casei, se îngălbenea treptat. Muzeul părea să acționeze asupra mulțimilor printr-un fel de respingere, iar Georges găsea aici confirmarea teoriilor sale paranoide.

Cu o clipă înainte de a pătrunde în garderobă, mâna sa atinse teancul de cataloage prăfuite depuse pe planșeu, dar era un gest inutil, le cunoștea deja conținutul, după ce le citise și recitise în compania lui Elsy, ghemuită în vălmășagul de cearșafuri, încercând cu disperare să găsească un antidot împotriva crizelor de depresie de care tânăra femeie suferea tot mai frecvent. Intră...

Piesele expuse tronau în centrul piedestalurilor cubice de lemn închis la culoare, lăcuit. Imediat ce treceai de pragul încăperii, te împiedicai de primul obiect: o valiză de hârtie gofrată, cu fermoare de carton, întredeschisă, lăsând să se vadă o nicovală roasă de rugină. Nicovala era reală și nu încăpea nicio îndoială că greutatea ei ar fi făcut, imediat, zdrențe fragilul bagaj, dacă vreun călător oarecare ar fi simțit, deodată, nevoia de a apuca mânerul acelui geamantan fantezist pentru a fugi spre gara cea mai apropiată. Totuși,

această contradicție între conținut și formă îl fascina pe Georges. Părea un cufăraș care se relevă dintr-odată mai fragil și mai prețios decât ceea ce e menit să protejeze. Un soi de paradox logic care se repeta din sală în sală, ca un ecou.

Georges înainta lent, încet, conform unei coregrafii stabilite de luni în șir. Astfel, știa că avea să se îndepărteze de geanta din hârtie de-a-ndărătelea, pe o distanță de trei pași, urmând apoi să pivoteze cu un sfert de rotație spre dreapta, îmbrățișând imaginea tancului, în mărime naturală, abandonat acolo, pe estrada sa de stejar albit. Și de fiecare dată, la vederea lui, intervenea același șoc mintal, subminându-i procesele logice.

Tancul, replică exactă a unui blindat american Sherman din al doilea război mondial, fusese executat dintr-un porțelan atât de fin, încât în unele locuri părea translucid.

„Nu înțelegi niciodată nimic, obișnuia să scuipe Elsy în acest moment al vizitei, nu e o reproducere! Nu e o operă de artă, e un obiect de uz curent, util, fără pretenții estetice. E pur și simplu un tanc, așa cum l-au dezgropat din nisipurile de la Abylhen... Un tanc ADEVĂRAT!”

Uneori, Georges se întreba dacă femeia nu-și bătea joc de el. Cum ar fi putut să fie reală o asemenea construcție, din moment ce nu răspundea nici unuia dintre criteriile presupuse de un tanc comun? De vreme ce fragila cochilie opalescentă, fină ca o ceașcă de ceai, s-ar fi spart la contactul cu primul obstacol întâlnit în cale?

Georges se apropie. Lumina, deși palidă, pe care o difuzau neoanele înnegrite, ajungea pentru a face ca unele părți ale mașinii să fie transparente. Nu se putu abține să nu întindă mâna, atingând cu vârfurile degetelor buloanele de porțelan, blindajul de porțelan, țevile mitralierelor de porțelan, șenilele de porțelan, imaculate, ireale... Știa că era inutil să spere că s-ar fi urcat pe turelă pentru a se lăsa să lunece în interiorul mașinii. Greutatea lui ar fi fost suficientă să

spulbere ansamblul, la fel de sigur ca un ciocan trântit peste un ceainic. Totuși, știa că burta tancului era plină cu obuze de faianță, benzi de mitralieră cu muniții opalescente, lăptoase, ca un serviciu pentru desert, atât de gingașe la atingere...

Nu, niciodată n-avea să ajungă să recunoască că un asemenea vehicul nu era un produs al artei. Niciodată. Și totuși...

Se gândi că ar fi trebuit să rupă firul magic care-l ținea legat de tanc, dacă nu voia să-și petreacă restul nopții contemplând acea carcasă absurdă, imposibilă. Acel monstru rătăcit în plină lume rațională.

Se mișcă, smulgându-se greoi din hipnoză, dar celelalte opere își intonau deja cântecul de sirene, forțându-i tălpile să lunece una după alta pe întinderea parchetului scârțâitor, constrângându-l să se arunce orbește în acea mare cu miros de ceară și esență de terebentină care despărțea insulele diverselor piedestaluri cu exponate. Înainta, chinuit, învins de beția muzeului, grizat[12] de vertijuri nesănătoase, avansa spre oglinda verde-albăstrie a vitrinelor, cu mâinile întinse înainte, într-o poziție de zombi, neoprindu-se decât atunci când fața i se ciocnea de suprafața rece a geamurilor.

În vitrină se găsea un revolver de cristal, cu butoiașul transparent, lăsând să se vadă cuprul gloanțelor. Un revolver demențial, sortit dezintegrării la primul foc tras. O armă condamnată să se spulbere, într-un nor de ace din cristal, de îndată ce cocoșul se va fi zdrobit pe capsa proiectilului așezat în poziție de tragere. Mai încolo stătea un obuz de fetru gri, disecat cu bisturiul pentru a se putea vedea încărcătura explozivă alcătuită dintr-o ogivă[13] de pene și păsările moarte...

— Toate aceste obiecte sunt adevărate! insista Elsy cu

12 Ameţit.

13 Partea anterioară a unui proiectil de artilerie, a unei bombe sau a unei rachete, având formă aerodinamică.

prilejul fiecărei vizite. La fel de prozaice ca un ciocan sau un ghem de sfoară. Stranietatea lor, aparența lor artistică nu se explică decât prin simplul fapt că provin din ALTĂ LUME...

Iar Georges înclina din cap, repetând ca pe o lecție sau o parolă:

—... O altă lume...

Dar n-o credea cu adevărat.

Acum se deplasa cu pași mici și cu obrazul lipit de sticla giganticei vitrine, prin mirosul acru de praf și rame de cupru. Sub ochii săi defilau articole de lenjerie absurdă: slipuri feminine din șmirghel, pijamale de metal îndoit, fără articulații, un fel de uniformă a nemișcării unde trebuia să te bați în cuie ca să dormi. Cămăși de noapte sculptate dintr-o piatră rugoasă înrudită cu granitul, portjartiere și sutiene din fontă, de-o greutate enormă, ciorapi de beton, papuci de ciment, destul de grei pentru a putea servi drept ancoră unei bărci. O întreagă garderobă ieșită din sertarele imposibilului, un soi de antiteză a celui mai elementar confort, panoplie dedicată unor misterioase turniruri casnice, veșminte-fosile transformate de către stihiile vremii în armuri sau carapace.

Georges înainta, îmbătat. Nu lipsea mult să fi ricoșat dintr-o vitrină în alta, ca o minge. Ce popor de coșmar putuse îmbrăca asemenea bulendre? Cărui masochist i-ar fi putut plăcea aceste costume? Se clătina, încercând să-și imagineze niște ființe mai dure decât tuciul, pliind acele efecte din bronz, fără mai mare dificultate decât dacă ar fi fost de nailon sau mătase, dar mintea i-o lua razna, încleindu-se în mlaștinile neputinței. Îl înghițea deja o altă sală, deschizându-se spre un seif de lut ars, roșu ca o glastră; fragil, casant, gata să plesnească precum o coajă de ou la cea mai slabă lovitură cu pumnul. Se găseau acolo, în lungul culoarelor, căști militare de porțelan sau sticlă pictată, uniforme de hârtie creponată, bâte din măduvă de soc... Încă o dată, Georges se pierdea în asociații de idei. Ar fi trebuit oare să-și imagineze că aceste arme, aceste veșminte

fuseseră concepute pentru ființe de o extremă fragilitate, de-o infinită delicatețe, pe care o lovitură de ciomag din vată hidrofilă era suficientă să le ucidă, oameni, combatanți mai fragili decât hârtia de mătase a uniformelor lor, sau era cazul să vadă în toate acestea un ceremonial estetic, o meditație asupra sfâșierii mintale pe care o impunea structura antitetică[14] a obiectelor, ca acea bâtă de bumbac căreia materialul îi reducea la neant eficacitatea și utilitatea?

Elsy ar fi început să urle de furie la auzul unor asemenea supoziții. Odată, la întoarcerea dintr-o vizită la muzeu, se certaseră violent.

„Nu vrei să înțelegi, urlase ea în încheiere, te înrădăcinezi în locul comun, în banal, în cotidian.”

Se lăsă să cadă pe o banchetă fixată cu șuruburi în podea. Pierduse noțiunea timpului. Ce oră putea fi? Nu mai avea habar de nimic. În fața postului său, un cap umflat, veritabilă antinomie[15] a capetelor micșorate a indienilor Jivaro, ocupa o vitrină de doi metri pe trei. Oasele și țesuturile, elasticizate printr-o cufundare prelungită în soluții înmuietoare, formaseră un soi de vezică pe care fusese suficient s-o umfle ca pe un balon obișnuit (după ce în prealabil fuseseră cusute toate deschizăturile, nări, gură, urechi) pentru a obține această monstruozitate mare cât un pui de elefant, care-l privea acum prin geamul acvariului său. Puțin mai încolo, picioarele hipertrofiate ale unei chinezoaice își dezvăluiau scânteierea sidefie a pielii întinse, gata să pocnească. Și acolo procesul viza maimuțărirea prin inversare a unei tradiții cunoscute. Din minuscule, degetele și călcâiul deveniseră pur și simplu enorme. O frază citită în cine știe ce carte uitată dansa în mintea lui Georges:

„Diavolul e principele inversiunii…”

---

14 Care conține o antiteză; care folosește antiteze.

15 Contradicție aparent insolubilă între două teze, două legi sau două principii (filozofice), care se exclud reciproc și care totuși pot fi demonstrate, fiecare în parte, la fel de concludent.

Se simțea obosit, deshidratat, ca după un marș de mai mulți kilometri. Nu asta făcuse? Cât timp trecuse de la intrarea în hol?

O lampă albastră clipea intermitent la jumătatea peretelui, indicând amplasamentul unui punct de alimentare. Un dulap metalic plin de sertare, fante și butoane, unde vizitatorul își putea reface forțele înainte de a începe vizita unei noi săli. Se apropie. Praful acoperea vizoarele mașinii, mascând etichetele care-i enunțau diferitele articole de consumație. În apropiere, un rest de ambalaj punea o pată vie pe pernele unei banchete. În timp ce-și căuta mărunțișul în fundul buzunarului, Georges observă că fantele de plată erau obturate de o întreagă rețea de pânze de păianjen, ale căror lațuri se întindeau până la mânerele sertarelor distribuitoare. Era evident că aici nu se mai oprise nimeni de luni întregi, poate chiar de ani de zile. Mașinal, privirea i se îndreptă spre coșul de sârmă, vecin cu aparatul, căutând urme de ruj pe cele două pahare îngălbenite care fuseseră aruncate acolo. Nuanța folosită odinioară de Elsy avea o denumire sofisticată, puțin cam ridicolă, produs perfect al snobismului publicitar folosit în domeniul cosmeticelor. Niciodată nu reușise să-și amintească exact numele, dar era ceva gen roz-ardezie... Da, roz-ardezie.

Dar niciunul din recipiente nu purta urme de fard... În orice caz, EA ar fi putut urma o altă rută, nu exista decât o șansă la câteva sute ca și EA să fi trecut exact prin același loc. Și, în plus, nimic nu dovedea că se machiase în DIMINEAȚA ACEEA...

Rămase o clipă derutat, oscilând de pe un picior pe celălalt, cu fisa între degete. În cele din urmă, se decise să spargă bastionul lipicios al pânzelor de păianjen și apăsă două butoane la întâmplare, unul din coloana „Alimente”, celălalt din șirul „Băuturi”. Cu un zumzet scurt, dulapul îi debită[16] un pahar plin până sus cu un lichid trandafiriu și o

16 A furniza o cantitate de fluid, de material pulverulent, de energie etc.

tabletă fortifiantă cu proteine, (2500 de calorii, preciza ambalajul) aromată cu ciocolată. Mâncă și bău fără a fi cu adevărat atent la ceea ce făcea. Știa că putea continua să umble toată noaptea, din sală în sală, fără a reuși totuși să înconjoare întreaga incintă. În spatele unei galerii se deschidea o altă galerie, în capătul unui coridor, alt coridor. Muzeul era un labirint etajat. După ce urcase și coborâse pe rând o duzină de scări, vizitatorul pierdea inevitabil orice simț de orientare, mărturisindu-se chiar, foarte rapid, incapabil de a localiza nivelul la care se rătăcise.

— Sunt sigur că indicatoarele sunt false, îi declarase el într-o zi lui Elsy, au amestecat numerele etajelor. Nu ți se pare bizar că de la primul a trebuit să URCĂM la parter și să COBORÂM la al doilea?

Ca de obicei, ea râse de el, replicând că era foarte ușor să găsească drumul cu ajutorul „ghidului electronic” și că, prin urmare, era pur și simplu ridicol să întârzie cu privirea pe niște indicatoare probabil vechi și actualmente lipsite de orice semnificație.

Lui Georges nu-i plăcea „ghidul electronic”: un paralelipiped metalic, gros cât o brichetă, care putea fi procurat de la automatul instalat în plin mijloc al holului de la intrare, în schimbul câtorva monede. Odată ce avea „ghidul” în buzunar, vizitatorul se putea aventura prin monstruoasa geografie a muzeului, fără a mai trebui, niciodată, să-și facă griji cu memorarea itinerarului, pierzându-se absolut liniștit prin dedalul[17] sălilor expoziționale și al vitrinelor fără nici cea mai mică teamă, de vreme ce, când își considera vizita încheiată, nu-i rămânea efectiv decât să scoată „ghidul” din buzunar și să apese pe butonul roșu din mijlocul acestuia pentru a i se indica ieșirea. Cutiuța metalică, susținută pe un jet de aer pulsatoriu, îi sărea din mână și, plutind la un metru deasupra podelei, îl readucea, fără greș, pe cel rătăcit în centrul

17 Labirint.

holului de pornire, pe cel mai scurt drum, potrivindu-și viteza de deplasare după cea a omului, oprindu-se când acesta se hotăra să facă un popas pentru mâncat sau dormit, repornind când omul se hotăra să-și reia drumul. Docil, răbdător, ca un câine bine dresat. Totuși, Georges detesta acest obiect, ajungând chiar până la a-l declara periculos.

„Imaginează-ți, obișnuia el să-i repete soției sale, imaginează-ți că nenorocita aia de cutie are o pană! I se arde un circuit și începe să se învârtească în cerc! Atunci ce-ai face?”

Dar Elsy ridica de fiecare dată din umeri: ghidul NU PUTEA să aibă nicio pană.

Teoretic, sistemul era perfect. Se putea pătrunde în clădire pentru o ședere de un an, cu mâinile în buzunare. Mașinile furnizau alimente și băuturi la orice etaj te găseai, cu condiția de a fi fost prevăzător să te înarmezi cu cartela de credit regulamentară, eliberată de către administrația artelor și culturii. Noaptea era ușor să dormi pe o banchetă și fiecare sală avea, într-un colț, o cabină cu duș și WC, unde vizitatorul găsea necesarul de toaletă, un aparat de ras electric, un dulap-uscător pentru rufe și produse diverse ca deodorante, spumă de epilat, tampoane menstruale, șervețele răcoritoare etc. Prețul acestor servicii se revela incredibil de scăzut și un an petrecut în muzeu costa mai puțin decât o lună într-un club de vacanță; totuși, numărul vizitatorilor rămânea scăzut. Există chiar și cazuri de exonerare[18], când cartela de credit e eliberată gratuit, îi explicase Elsy, iar dosarul nu e deloc dificil de constituit, ajunge o simplă fotocopie a carnetului de student sau de lucrător în domeniul artistic sau…

— Vrei să spui că statul își asumă cheltuielile pentru toți acești oameni? întrebase Georges, stupefiat.

— Nu statul, idiotule! i-o retezase Elsy. Ministerul Artelor

18 Acțiunea de a (se) exonera și rezultatul ei; eliberare, achitare de o datorie, de o sarcină etc.

și al Culturii!

Nu îndrăznise să ceară și alte explicații, cu atât mai puțin să conteste răspunsul tinerei femei și uneori începea să se gândească la acel straniu Minister al Artelor și Culturii, stat în stat, administrație paralelă ale cărei planuri îi apăreau tot mai puțin clare. Se simțea mai bine, oboseala scădea, transformându-se într-o ușoară migrenă. Se ridică. Cunoștea bine încăperile de la parter, după ce le străbătuse, de nenumărate ori, în compania lui Elsy, când își pusese în cap să facă însemnări pentru eseul pe care se hotărâse brusc să-l scrie. Georges o încurajase, spunându-și că o muncă intelectuală avea s-o abată de la crizele depresive.

Elsy începuse prin a veni în fiecare după-amiază, apoi, foarte rapid, prinsese obiceiul de a petrece câte o noapte sau două, pe săptămână, pe canapelele din sălile expoziționale. Când Georges, neliniștit, se grăbea la muzeu, temându-se ca ea să nu fi înghițit un tub de barbiturice în WC-ul cabinei-toaletă, o găsea cel mai adesea adormită, numai în slip și sutien, pe un divan oarecare dintre două vitrine, cu obrazul rezemat pe mapa cu hârtii. Într-o dimineață, când încerca s-o trezească, din servieta de piele alunecase un dosar. Prima pagină purta un titlu în diagonală:

„Discurs despre fragilitate”

Din perioada aceea nu mai păstra decât amintiri neplăcute. Elsy slăbea văzând cu ochii, cufundându-se în vizite interminabile. Întrucât femeia beneficia de o cartelă gratuită de acces, Georges nu-i putea controla cumpărăturile cu ajutorul obișnuitului referat de cheltuieli și totuși era sigur că nu mânca. Dimineața, în timp ce o căuta, avea grijă să examineze coșurile de gunoi din apropierea banchetelor. Erau întotdeauna goale. Diagnosticul se impunea de la sine: anorexie[19] nervoasă.

19 Lipsă a poftei de mâncare.

Elsy era atât de slăbită încât n-a mai avut forța să se opună când a internat-o în spitalul civil. Tratamentul a fost lung și laborios. Încercând să facă tot ce putea, Georges a fotocopiat primele pagini din „Discurs despre fragilitate”, a îndesat totul într-un plic și l-a expediat la secția Studii Proiecte și Realizări a Ministerului Artelor și Culturii. Spera, în mod confuz, că anunțarea unei burse, a unei distincții universitare, ar fi risipit apatia lui Elsy. Auzise, odinioară, vorbindu-se despre o fată, de optsprezece ani, care se pomenise bombardată cu titlul de conferențiar la universitatea din Almoha, după ce trimisese aceluiași birou un plan de studiu în trei părți despre „Arta contracțiilor faciale la actorii comici din imperiul cretan de jos”. Dar nu sosise niciun răspuns care să pună capăt convalescenței lui Elsy, iar tânăra femeie a ieșit din spital la două luni după internare, îndopată cu întăritoare și cu coapsele înnegrite de hematoamele injecțiilor cu revitalizante.

— Cum te simți? o întrebase el, instalând-o pe pat, cu o pernă proptită sub șale.

Elsy îl privise un lung răstimp, cu ochii goi, ca și cum cuvintele ar fi avut nevoie de un timp infinit până să-i atingă înțelegerea.

— Sunt... Ca de porțelan, lăsase ea să-i scape după un minut. Ca tancul, știi? Am impresia c-am să mă sparg dintr-o clipă-n alta, că voi fi lovită și voi plesni poc! Ca un pepene...

Apoi râse nervos și adăugase cu o voce somnoroasă:

— Sunt fragilă, fragilă. Cred că sunt ca tancul, nu m-aș simți în siguranță decât la muzeu...

Georges preferase să schimbe vorba. O tăcere densă apăsa totul în jur. Ciuli urechea, încercând să perceapă ecoul pașilor vreunui vizitator, șoaptele unei conversații. Era inutil, știa, zidurile perfect izolate fonic nu lăsau să se infiltreze niciun sunet, la fel cum construcția masivă înăbușea complet zgomotele din exterior, astfel încât un bombardament sau defilarea unei fanfare cu zece mii de instrumentiști pe

bulevard și-ar fi văzut vacarmul ricoșând pe pereții impermeabili ai clădirii, fără a ajunge să sfredelească, nici cu un decibel, inima pietrelor albe lustruite. Georges se aplecă să-și desfacă șireturile. Îl dureau picioarele. Se descălță și-și agăță pantofii pe după gât, cum îi văzuse făcând adesea pe sportivi. Contactul cu răceala parchetului lăcuit îi aduse o intensă ușurare. Porni mai departe.

La dreapta se deschidea o sală consacrată sculpturilor clasice. Pe un piedestal de marmură, un cub de ceară imaculată, mare cât o valijoară, răspândea reflexe luminoase. Apropiindu-te, puteai distinge în centru un fel de umbră, un nucleu de obscuritate cu forme greu de definit. Georges cunoștea bine obiectul, era unul dintre cele care o fascinau pe Elsy și despre care vorbise mult în eseul său asupra fragilității. Hexaedrul[20] de stearină[21] albă și dură constituia, într-un fel, cufărul în care era închisă o sculptură de ceară neagră, ambele formând de-acum o masă indivizibilă. Conform catalogului, figurina invizibilă, căreia nu i se puteau ghici decât trăsăturile de ansamblu prin pereții cufărului, ar fi fost de o frumusețe incomparabilă, unii vorbeau chiar despre „piesa capitală a artei occidentale”, mergând până la a trasa o paralelă cu Venus din Milo sau Gioconda. În prezent, pentru a ajunge la capodoperă, ar fi trebuit să se topească blocul care o cuprindea asemenea unui seif, lucru imposibil din moment ce o asemenea operațiune ar fi provocat totodată și înmuierea, apoi topirea statuetei înghițite, transformând sipetul și giuvaerul într-o bălțoacă informă și fără valoare. Trebuia deci să se mulțumească numai cu acea umbră, cu acea pată de întuneric, despre care se spunea că ar fi frumusețea și care se ghicea neclar în inima unui cub de ceară ca zăpada, ca o afirmare ironică a

20 Poliedru cu șase fețe.

21 ubstanță solidă de culoare albă sau gălbuie, obținută pe cale industrială, având diferite întrebuințări (la fabricarea lumânărilor, săpunului, hârtiei, în industria textilă etc.).

imposibilității și a absolutului. Tot conform afirmațiilor din catalog, rafturile bibliotecilor universitare se îndoiau sub greutatea tezelor consacrate tentativelor de a descrie bibeloul necunoscut, pierzându-se în ipoteze și deducții asupra naturii reale a acestuia, fără a ajunge niciodată la o soluție satisfăcătoare. Dealtfel, Elsy făcuse două călătorii de studii, a câte cincisprezece zile fiecare, pentru a consulta respectivele memorii, dar revenise, decepționată și prost dispusă, afirmând că niciunul dintre universitarii în chestiune nu ajutase adevărul să progreseze „cu mai mult de-un pas de furnică”! Cât despre Georges, el nu se putea dezbăra de o anume neîncredere. În fond, cum putuse miniatura să reziste scurgerii de ceară albă și fierbinte destinată formării cufărului cubic? I se părea că sculptura n-ar fi putut decât să se topească sub efectul unui asemenea tratament, iar, după părerea lui, blocul opalescent nu mai închidea la ora actuală decât un boț negricios lipsit de orice valoare artistică. I se destăinuise lui Elsy, iar tânăra femeie replicase, ridicând din umeri, că întrebarea era considerată clasată de multă vreme, sub argumentul postulatului lui Heissenmann. Georges fusese nevoit să apeleze la dicționarul enciclopedic, pentru a afla că Fred S. Heissenmann, doctor a cinci, șase universități, stabilise, cu treizeci de ani, în urmă un sistem de date ipotetice de bază, conform cărora sculptorul nu putuse, în niciun caz, să se dedea unei mistificări și că operațiunea de încastrare se desfășurase după un procedeu necunoscut, al cărui secret se pierduse de-atunci, dar care garanta perfecta integritate a statuetei. Și, în acest scop, cercetătorul își fundamenta afirmațiile pe referințe foarte numeroase la scrierile personale ale artistului. O asemenea „explicație” îl convinsese pe Georges doar pe jumătate, dar Elsy părea să-i acorde atâta importanță operei misterioase, încât nu dorise să atace entuziasmul tinerei femei prin reflexii pline de scepticism.

De fiecare dată când intra în această sală, îi atrăgea atenția vitrina care ocupa colțul din dreapta. Era un cufăr oferit, fără niciun mijloc de protecție, curiozității plimbăreților. Un fel de cutie minunat lăcuită și dotată cu un mâner delicat de aur fin, în centrul capacului. Un panou indica faptul că acea casetă rămânând NEÎNCUIATĂ, conținea o colecție incomparabilă de imagini pornografice japoneze. Totuși, ridicarea capacului ar fi acționat, în aceeași clipă, un dispozitiv de autodistrugere chimică, transformând fotografiile în cenușă, într-o fracțiune de secundă, mai înainte ca profanatorul să fi avut răgazul de a întrezări cel mai mărunt detaliu.

O asemenea perversitate îl aducea pe Georges în culmea veseliei. Interdicția exacerba, mai presus de orice limită, atenția vizitatorului și nu un singur indiscret trebuia să-și fi înfundat furios mâinile în buzunare pentru a rezista tentației de a da la o parte capacul lăcuit.

Aberațiile estetice de acest fel exercitaseră o mare influență asupra lui Elsy, care-și mărturisise, foarte rapid, dorința de a proceda la experiențe analoage, construind capcane asemănătoare, unde spiritul ajungea să se rătăcească, atras invincibil de vertijul fascinației. Teoretic, Georges ar fi trebuit să se bucure de o asemenea decizie și totuși aventura îl cam speria. Și dacă tânăra femeie n-avea să reușească să obțină ceea ce dorea, nu cumva urma să se prăbușească de la o și mai mare înălțime? Înainte de-a se fi putut hotărî să intervină, Elsy expediase mai multe anunțuri la o gazetă artistică profesionistă, prin care maeștri momentului recrutau asistenți, modele și discipoli. Începând din acel moment, își petrecuse cea mai mare parte a timpului pândind turneele cotidiene ale factorului poștal, în așteptarea unei ipotetice scrisori.

Într-o seară, întorcându-se acasă, o găsise fredonând. O vizită la coafor îi transformase părul lung și drept în

bulgărele hirsut[22] al unei coafuri afro[23], purta un tricou nou fără sutien (ea, a cărei pudoare refuza portul bikinilor, îndemnând-o să se exhibe pe plaje în costume de baie care acopereau maximum din trup, până la limita ridicolului), iar coapsele goale îi țâșneau dintr-un mini-șort tăiat foarte sus, chiar în furca picioarelor.

— Am primit un răspuns! aruncase ea imediat, închizând cu piciorul ușa băii, într-o încercare de a ascunde cele două genți de voiaj deja închise.

— Și pleci?

Elsy începu să-și agite nervoasă peria de cap, căutând, vizibil, să regăsească firul unui discurs, pus la punct cu grijă, și care, în prezent, îi scăpa.

— Poate, încă nu știu. Da... În fine, e interesant. Este un stagiu de asistentă cu toate cheltuielile achitate. Tipul auzise vorbindu-se despre mine! Îți dai seama! E o nebunie! Cunoștea chiar și cele două referate pe care le-am făcut în primul an la institut și...

Se opri deodată; era conștientă cât de jignitor era pentru el tot entuziasmul său, dar n-avea niciun rost, coafura cea nouă, hainele vorbeau în numele ei. Era deja plecată, iar această conversație, această amânare suplimentară care o despărțea de autobuzul Greyhound, această așteptare, nu mai apărea decât ca un contratimp inutil și supărător. Georges se așeză, foarte dezgustat și, totodată, biciuit de fulgere de furie. În momentul acela o găsea frumoasă și carnală. Își pierduse eternul aspect de intelectuală eterată, emana vitalitate și feminitate. Îi venea s-o muște cu toți dinții de coapsele pe care șortul le lăsa descoperite. Râvnea să-i frământe cu palma globurile mobile ale sânilor ce se agitau sub bumbacul tricoului. Voia... Da, era frumoasă, vie, dar pentru o altă viață.

— Plec, declară ea sec, trântind peria pe masă. Am mașină

22 Aspru, grosolan.

23 (despre coafură) cu părul foarte încrețit.

la ora opt. Te sun când ajung acolo.

Georges nu găsi nicio replică. De fapt, îi venea să țipe: „Cine-i tipul? Câți ani are?”

Violența îl inflama și totuși rămase calm, politicos. Puțin prea țeapăn, poate… Agită mâna, cu o mimică prin care-ar fi vrut să spună: „OK, OK, distracție plăcută, salut!” Elsy continuă să se țină dreaptă, cu ochii fixați asupra periei. Maieul i se ridicase, lăsând să se vadă parțial ombilicul. O clipă, Georges avu impresia că o înconjura o frază scrisă cu ajutorul unuia dintre acele dermatografe[24] speciale care se găseau acum în toate magazinele de produse cosmetice. Fetele le foloseau, cel mai adesea, pentru a-și mângâli părțile cele mai intime ale trupului cu sloganuri sau invitații obscene, spre uzul exclusiv al amanților. Era o modă prostească. Putuse Elsy să ajungă până acolo? Își răsese pubisul pentru a scrie o inepție de genul „Următorul!” sau „Gratis pentru blonzi!” cum văzuse în anumite reviste. Un scurt moment, vederea îi fu întunecată de un voal negru. O auzi spunând:

— OK, am exact timpul necesar, nu e nevoie să mă conduci la autogară, ești obosit. Pa! Te sun, îți promit.

Un sărut rapid îi șterse obrazul, după care o auzi trântind câteva uși. Când își reveni în fire, își dădu seama că nu-i lăsase nicio informație pentru a o regăsi, nici nume, nici număr de telefon. Furios, se smulse din fotoliul unde căzuse și alergă până în baie. Sertarul dulăpiorului de toaletă era gol; Elsy își luase până și provizia de pilule anticoncepționale. Destule pastile pentru a-i ajunge șase luni! Crezu că va începe să urle. Așadar, fără măcar a-l cunoaște pe bărbatul la care se ducea, avusese în vedere posibilitatea sexului cu el! Georges nu-și mai revenise din beție trei zile-n șir, smulsese firele telefonului și vomase pe mochetă.

---

24 (Creion colorat) care are o compoziție specială și servește la machiaj.

Se îndepărtă de sculptura din ceară, fiecare pas stârnind câte un scârțâit dureros al parchetului. Parcă muzeul ar fi protestat față de prezența lui, refuzând să fie spurcat de piciorul unui vizitator oarecare, revendicându-și virginitatea coridoarelor. Își spuse că, fără-ndoială, era foarte târziu și nu trebuia să mai înainteze. De altfel, aproape atinsese limita a ceea ce considera el „teritoriile cunoscute”. Dincolo începea labirintul unde era periculos să se aventureze fără ghid electronic. Nu îndrăznea să-și închipuie ce i s-ar fi întâmplat călătorului imprudent, auzise vorbindu-se despre bărbați și femei care nu mai reușiseră să găsească drumul și fuseseră descoperiți morți de foame, fiindcă-și pierduseră cartela de credit. „Calomnii!” răspunsese, bineînțeles, Elsy.

Georges își amintea, foarte bine, de cele trei luni, de singurătate și disperare, care urmaseră plecării în „stagiu” a tinerei femei. Telefona o dată pe săptămână, cel mai adesea pe fugă, pretextând că „stau la coadă încă zece persoane...” și nu putea vorbi prea mult. Era aproape sigur că mințea și, în realitate, îl suna de la un post particular, dar nu avea putere să se angajeze într-o polemică. După o lună, abandonase orice speranță de-a o mai vedea înapoi. Zi de zi, se târa până la chioșc pentru a cumpăra buletinul artistic din sud și studia minuțios informațiile locale. Era aproape sigur că Elsy plecase spre una dintre acele comunități de artiști snobi care prosperau pe tot litoralul, trezind curiozitatea turiștilor. Într-o zi, pe când desfăcea paginile mari și bălțate ale cotidianului pe terasa unei cafenele, dăduse peste o fotografie ce părea extrasă dintr-un reportaj despre o tabără naturistă. Elsy apărea în planul întâi, complet goală, bronzată, în mijlocul unui grup vesel de bărbați și femei de vârste între treizeci și șaptezeci de ani. Subtitlul spunea: „În ambianța caldă a clubului nisipurilor din Saint-Hool, Hanes Angst își sărbătorește cel de-al treizeci și optulea vernisaj”.

Seri de-a rândul examinase acea fotografie, cu lupa în mână. Elsy părea să-l privească adoratoare pe cel mai bătrân

dintre nudiști, un moșneguț cu o barbă mare și blondă, probabil faimosul Hanes Angst la care făcea referire textul. Apoi a observat că umărul, șoldul și coapsa soției lui se rezemau (se lăsau în voie?) pe trupul unui individ înalt, cu figură de Christos, care se ținea puțin mai în spate. Bineînțeles, putea fi vorba doar de un simplu contact în timpul unei busculade. Bineînțeles...

Aproape începea să se deprindă cu noua sa viață mohorâtă și solitară, când totul se răsturnase din nou.

Într-o seară, în timp ce se chinuia să adoarmă în așternutul încurcat și plin de sudoare, soneria își făcuse auzit semnalul pe două note. Deschizând ușa, Georges se pomenise în fața lui Elsy, care dârdâia în mijlocul palierului, îmbrăcată cu un impermeabil bărbătesc prea mare pentru ea.

— Mi-am pierdut cheile! se bâlbâi ea, în mijlocul unui surâs palid.

O secundă lui Georges îi veni să țipe că uitase, efectiv, să și le ia, în urmă cu trei luni, din simplul motiv că nu mai intenționa să revină, dar se abținu, ceva din atitudinea tinerei femei îl prevenea asupra existenței unui pericol. Elsy intră și, imediat, lumina de neon din bucătărie îi scoase în evidență trăsăturile obosite, paloarea pe care bronzul nu reușea să i-o ascundă.

— Ce faci? întrebă el mecanic.

Femeia se lăsă să cadă pe un scaun, strângându-și mâinile împreunate între coapsele goale care ieșeau din impermeabil.

— Bine, reuși ea să articuleze, trăgându-se nervoasă de tivul șortului, ca pentru a-l readuce la o lungime mai decentă.

Preferă s-o lase în pace; de altfel, nici n-ar fi știut ce să spună. Se retrase în cameră, cu urechea ciulită, căutând să identifice fiecare zgomot, fiecare gest. Elsy petrecu mult timp în baie, după care coborî la subsol. În sfârșit, se închise în camera de zi și, după smiorcăielile ei, Georges înțelese că

plângea. Cu o bucurie sadică, se pomeni spunându-și: „I-a dat papucii!” Totuși, teama care emana din tânăra femeie făcea foarte puțin credibilă o asemenea versiune asupra evenimentelor. Când o văzuse, avusese imediat senzația că FUGEA de ceva sau de cineva...

Dimineață, o descoperi făcându-și de lucru cu cafetiera electrică. Își aranjase părul care, la fel ca în trecut, îi cădea drept pe umeri și își luase pe ea unul dintre acele capoate terne[25]. Georges observă că până și pielea îi părea mai palidă, deși aici probabil era vorba doar de-o asociație de idei. Prin urmare, presupuse că-și arsese, în crematoriul de la subsol, toate hainele pe care le purtase „acolo”, precum și impermeabilul bărbătesc.

De astă dată mutenia ei nu mai avea nimic ostil, era mai degrabă tăcerea gâfâitoare a unui animal înfricoșat. Niciodată nu făcea confidențe. Se mulțumea cu teama ei solitară, cu sudorile nocturne care o făceau să se ridice în capul oaselor, cu cămașa de nailon lipită de trup ca o cârpă udă. Georges înțelese că fugea de ceva ce se petrecuse „acolo”, dar nu îndrăznea s-o provoace la o explicație. Observă că urmărea în ziar rubrica de fapt divers și, când îl credea plecat sau adormit, căuta la radioul cu tranzistori frecvența radio a mașinilor de poliție.

În acest moment, sosi scrisoarea de la Ministerul Artelor și Culturii. Georges găsi plicul oficial la poșta de ora șase, când Elsy tocmai plecase la supermarket.

... Domnule, scria pe hârtie, comitetul nostru de selecție a studiat cu atenție expozeul[26] pe care ați binevoit să ni-l trimiteți, în legătură cu referatul dumneavoastră intitulat

---

25 Anost, banal, comun, monoton, placid, plictisitor, prozaic, spălăcit, șters, uniform.

26 Prezentare dezvoltată, amănunțită și sistematică, expusă oral sau scris, a unor fapte, a unei situații, a unor idei etc.; dare de seamă, expunere.

„Discurs asupra fragilității”, am remarcat calitățile intrinsece[27], precum și cultura pe care o vădesc analizele adeseori absolut strălucite și ipotezele îndrăznețe, dar credibile. Din toate aceste motive, am fi încântați să vă încredințăm contractul de Director cu Inventarul Muzeelor Naționale (pe care-l veți găsi anexat). Dacă nu ne parvine niciun răspuns în interval de cincisprezece zile, ne vom vedea obligați să considerăm răspunsul dumneavoastră negativ.

Urmau câteva formule de politețe perfect incolore. Privind mai de aproape, Georges observă că misiva nu era de fapt decât o simplă copie în interiorul căreia fuseseră completate spațiile albe, cu privire la titlul lucrării și funcția propusă. Mai mult, eroarea de a se adresa, destinatarului, care ar fi trebuit să fie Elsy numindu-l „Domnule”, dovedea că nici măcar nu deschiseseră referatul în discuție. În clipa aceea, ușa se trânti în spatele lui Georges.

— Mi-am uitat portmoneul, gâfâi Elsy, după care, văzând scrisoarea cu ștampilă oficială, păli. Ce-i asta? scânci ea cu voce sugrumată, smulgând literalmente hârtia din mâinile soțului său...

Acesta își căuta deja cuvintele de consolare care să-i menajeze amorul propriu, când remarcă enorma ușurare ce se așternea pe trăsăturile tinerei femei.

Ca și cum s-ar fi așteptat să găsească altceva, nu se putu el stăpâni să-și spună, altceva... Ca o somație de a compărea în fața tribunalului, de exemplu?

— E o idioțenie, începu Georges, le trimisesem extrase din eseul tău... În fine, știu, n-ar fi trebuit s-o fac, a fost stupid din partea mea să mă amestec în munca ta, dar mă gândisem... În sfârșit, pe scurt, am ratat, cretinii ăștia, se vede clar, nici măcar nu l-au citit. Ai văzut ce propun? O

27 Care constituie partea lăuntrică, proprie și esențială a unui lucru; care există prin sine însuși (independent de relațiile sale cu alt lucru).

slujbă de mizerie; în ceea ce-i privește, puteau să scrie și ștergător de praf sau măturător al parchetelor naționale sau...

Elsy îl întrerupse. Se vedea clar că nu auzise niciun cuvânt din scuzele lui.

— Nu, e foarte bine. Foarte interesant, șopti ea gânditoare, în cât timp, spun? Cincisprezece zile? Dumnezeule! Scrisoarea a întârziat, trebuie să le răspund imediat!

Năuc, o văzu alergând în căutarea unui stilou și al numărului de identificare socială. Cu câteva luni în urmă, i-ar fi aruncat scrisoarea în față, declarându-se insultată; nu știa dacă să se simtă ușurat sau să se arate neliniștit. Un sfert de oră mai târziu, Elsy expediase răspunsul și contractul semnat.

— Știi, îi murmură ea în aceeași seară, strecurându-se în pat, munca îmi va face bine, sunt sigură.

Georges se ridică într-un cot.

— Dar ce muncă-i asta? Nici măcar nu știi...

— E o muncă administrativă, îl întrerupse ea, activitate de birou, știi, cu orare fixe, opt cu douăsprezece, două cu șase și cutare și cutare...

— Și te tentează?

— O să-mi ocupe timpul, o să-mi facă bine, iar apoi, seara, îmi va permite oricum să revin acasă destul de devreme ca să fac mâncarea, nu?

Și îl trase spre ea, ridicându-și singură furoul de nailon roz până sub sâni, asta în condițiile în care Georges nici nu se atinsese de ea, după întoarcerea din „stagiu”. Da, îl trase, nervoasă, ca pentru a tăia din scurt orice cerere de explicații. De altfel, au făcut un amor foarte nereușit, iar Georges își dădu perfect de bine seama că simula orgasmul. În acel moment ar fi trebuit să simtă CAPCANA! În loc de așa ceva, se autoconstrânse să privească situația într-o lumină euforică. Elsy avea să lucreze: se simțea mai bine.

Primi ceea ce numea ea râzând „ordinul de drum” peste o

săptămână.

— Încep peste două zile, îi spuse ea într-o seară, iar lui Georges i se păru că-i distingea în glas o imensă ușurare.

Parcă ar fi spus: „Doar două zile au mai rămas, în sfârșit!” O asemenea grabă i se părea suspectă dar, încă o dată, nu îndrăznea s-o preseze cu întrebări.

În dimineața indicată, Elsy se sculă cu mult înaintea lui și se pregăti îndelung în baie. Când ieși, purta un soi de uniformă militară din pânză groasă, rezistentă, diformă și lipsită de grație. Își înnodase părul într-un coc strâns și încălțase bocanci masivi, de marș. Georges, stupefiat, se ridică în șezut.

— Unde pleci așa?

Elsy tresări, iar Georges înțelese că se gândise să iasă din casă înainte ca el să se fi trezit.

— Vei lucra la birou în echipament de luptă? insistă el, nevenindu-i să creadă. Ce-i acolo, administrație sau teren de manevre?

Femeia ridică din umeri.

— Nu fi idiot, șopti ea cu glas schimbat, m-au prevenit că e multă muncă manuală, iar arhivele sunt prăfuite. Crede-mă, îmi convine așa. Și nu mă enerva! Nu vezi că am trac?

Mințea, vizibil. Nu părea speriată, ci doar grăbită să iasă. Instinctiv, Georges se gândi la seara plecării în stagiu și în cap i se aprinse un semnal roșu. De ce, în acel moment, nu sărea din pat, s-o apuce de umeri, s-o scuture și s-o facă să vorbească, să mărturisească o dată pentru totdeauna? Elsy îi întorsese deja spatele. Ajunsă la ușă, agită vag mâna:

— Salut.

În voce i se simțea jena.

— Pe diseară, aruncă el, culcându-se la loc.

Auzi ușa trântindu-se. Nu-i răspunsese.

Nu s-a întors nici seara, nici a doua zi, nici în zilele următoare. Nemairezistând, Georges s-a dus la sediul administrativ al Ministerului Artelor și Culturii, unde a

umblat din birou în birou, cerând explicații și lăsând în urmă sămânță de scandal. Finalmente, după nenumărate căutări și rătăciri pe coridoare, s-a pomenit față în față cu un omuleț chel, cu niște cucuie ciudate pe țeastă, care, cu o expresie acră și disprețuitoare, acceptă să-i arate copia actului parafat de Elsy. Documentul preciza că tânăra femeie „... se angajează să întreprindă în folosul Ministerului Artelor și Culturii o operațiune de inventar, știind că această misiune, necesitând o vizită completă în toate sălile muzeului, ar putea s-o rețină în interiorul localurilor expoziționale pe o durată imprecis definită, dar rareori mai scurtă de șase luni."

— Șase luni! răcni Georges, mototolind copia.

— Cum, se interesă omulețul, cu o amabilitate prefăcută care nu reușea să-i mascheze amuzamentul, nu erați la curent? Dar trebuie pus la socoteală un an pentru un inventar superficial! Anumiți colaboratori ai noștri au absentat cinci sau șase ani. Alții nici nu s-au mai întors vreodată.

Părăsise ministerul golit de orice spaimă, precum și de toate sentimentele. Elsy îl păcălise de la început până la sfârșit, știuse tot timpul ce implica semnarea hârtiei și, când îi spusese, cu câteva zile în urmă, că „oricum voi reveni acasă destul de devreme ca să fac mâncarea", minținse, de bună voie, în cunoștință de cauză. Acum își dădea seama că semnase contractul de colaborare ca un criminal care-și înscrie febril numele în registrul de angajări al infanteriei marine, când un mandat de arestare pe numele lui începe să circule de la un șerif la altul. N-avea să mai revină; dintr-o dată, era sigur, și nimeni n-avea să meargă s-o caute acolo unde se afla. Muzeul, teritoriu interzis în pragul căruia murea legea celorlalte ministere, o proteja cu mai multă siguranță decât adâncurile Amazoniei. În asemenea măsură, încât pe frontonul[28] edificiului, în locul obișnuitelor devize

28 Element de formă triunghiulară, mărginit de o cornișă, care încoronează fațada unui edificiu

umaniste pompoase și tranșante, s-ar fi putut înscrie simpla formulă: „Drept de azil”.

Da, muzeul rămânea un teren virgin, temut, căruia nu i se schițase niciodată vreun plan (Georges o știa, după îndelungi căutări, prin cadastrul[29] și nomenclatoarele topografice sau arhitecturale, fără a fi descoperit vreodată nici cea mai mică schiță, nici cel mai sumar proiect), iar capitelurile[30] sale nu erau decorate cu numele nici unui arhitect, cu nicio dată de încheiere, lăsând să planeze asupra locului un anonimat din cele mai neliniștitoare. Uneori Georges se gândea la acele construcții ale Antichității ale căror creatori erau sacrificați fără remușcări în unicul scop de a păstra secretul absolut asupra accesului la anumite camere destinate să primească tezaurele regale. În holul de primire, niciun „plan la dispoziția vizitatorilor” nu indica limitele clădirii. A vizita însemna a porni în derivă, a te afunda orbește pe un drum căruia nu i se cunoaște nici lungimea, nici itinerariul. Elsy alesese să se evapore în aceste zone albe care marcau odinioară pământurile neexplorate pe hărțile primilor navigatori, iar acum Georges prefera să nu mai știe de ce…

Pentru el era moartă, iar muzeul îi devenea mormânt; parcurgea locurile ca și cum ar fi umblat pe aleile unui cimitir, legănat de o melancolie ca a plimbărețului toamna și-și spunea: „Au și trecut trei ani!”, ca un văduv care, duminica, vine să curețe piatra funerară a soției. Știa totuși că, jucându-se cu asemenea gânduri, se mințea pe sine însuși, își ascundea adevărul: acela de a ști că Elsy continua să trăiască fără el, undeva, într-una din acele săli a căror îngrămădire vertiginoasă îl terifia. Avea să se întoarcă într-o bună zi? Habar n-avea, iar la minister nimănui nu părea să-i pese cu adevărat. Rarii funcționari cu care putuse discuta

29 Totalitatea lucrărilor tehnice de determinare exactă a unor proprietăți funciare, cu toate caracteristicile lor.

30 Partea superioară a unei coloane, semicoloane sau a unui pilastru, pe care se sprijină arhitrava.

asupra muncii de inventar rămăseseră cu toții evazivi cu privire la scopurile unei asemenea întreprinderi. O tânără controloare de la serviciul de depistare a falsurilor, pe care o invitase într-o seară la cină în speranța de a-i sustrage câteva informații, îi spuse, între două fumuri de țigară (după ce făcuseră dragoste pe bancheta din spate a vechiului său Dodge):

— E un plan vechi de zece ani, din câte-am auzit vorbindu-se, o inițiativă pe termen lung, așa cum lansează biroul în fiecare lună fără a ști dacă proiectul va merge sau va eșua lamentabil. Cred că, acum zece ani, s-a întrunit direcțiunea artistică pentru a hotărî să lanseze o operațiune de recensământ destinată unei încercări de evaluare a stării bunurilor naționale, dar nimeni nu știe dacă a fixat o scadență precisă pentru prezentarea rezultatelor. Poate au estimat că evaluarea, descrierea și catalogarea pieselor vor necesita treizeci de ani, iar atunci se vor reuni peste douăzeci de ani și vor decide în acel moment, cu rapoartele în mână, dacă o asemenea întreprindere a fost o idee bună sau proastă!

— Dar, obiectă Georges, pe indivizii însărcinați cu inventarul, i-ați văzut revenind, nu?

Plictisită de toate aceste întrebări, fata sfârși prin a ridica din umeri:

— Eu? Nu, niciodată, dar nu ține de serviciul meu.

Asta era tot. Preferase să abandoneze, să se mulțumească numai cu vizite săptămânale punctuale; poate că într-o zi, peste câțiva ani, când avea să-și fi format un motiv, n-avea să mai revină…

Georges se opri în pragul unei noi săli. De astă dată, era foarte târziu și se simțea îngrozitor de obosit. Se hotărî să se întoarcă, întrebându-se dacă avea să petreacă weekend-ul următor la muzeu, așa cum făcuse deja în săptămâna trecută, cu sacul de dormit, punga de hârtie plină de tartine prea uscate și eternul carton de bere brună.

Ajuns în hol, se opri o secundă pentru a-și pune pantofii, dar picioarele i se umflaseră și trebui să se resemneze să iasă din clădire desculț. Era o noapte fără lună. Se simți ușurat.

*

Elsy zăcea întinsă pe spate, în tenebre, din timpuri imemoriale. Conștiința ei, care nu mai funcționa decât cu încetinitorul, îi dădu brusc de veste că se simțea rău. Tânăra femeie își încordă șalele, cârcelul slăbi în intensitate, iradiind difuz în șold și partea de sus a coapsei. Sub pielea ei goală, pământul părea fin, ca o cenușă. Era o iluzie, știa, datorată în mare parte stratului de materie cornoasă care-i acoperea acum spatele, fesele și pulpele, apărându-i carnea de mușcătura minusculelor pietricele de care era plin pământul.

Astfel răstignită, cu brațele și picioarele întinse spre cele patru puncte cardinale, se simțea oferită și fragilă, fără apărare, fără carapace...

„Sunt o stea de mare”, își spuse ea încă o dată, și-și mișcă umerii de la dreapta la stânga, scobind solul, cu dispreț față de pietrele de cremene cărora le simțea colții ascuțiți tăind-o prin calozitățile[31] ce-i acopereau acum partea posterioară a trupului.

„Sunt o stea de mare”.

Mâinile care îi strângeau pulpele și degetele care îi strângeau gleznele de ani în șir, poate îi transmiseseră forța lor și devenise ca o crucificată căreia cuiele înfipte în carne ar avea puterea să-i ofere o energie nouă, o soliditate fără egal. Ar fi fost incapabilă să spună dacă acele palme, care o țineau întinsă astfel, aparțineau unor bărbați sau femei și de

31 Porțiune de piele întărită și îngroșată sub acțiunea unor factori externi nocivi; bătătură.

altfel nici nu-i păsa. Nu conta decât acea senzație de strângere, ca a unei duble perechi de cătușe din carne și oase. Știa de altminteri (chiar dacă n-o mai percepea cu adevărat, anchiloza învingând) că propriile ei falange se sudau în acest moment pe alte glezne, aparținând altor făpturi, care ele însele...

Era o senzație extraordinară, dublată de obscuritatea totală care domnea în acele locuri și adeseori își imagina un balet de răstigniți legați unii de alții prin extremitățile apendicelor.

„Stele cu patru brațe, atingând alte stele cu patru brațe, dispuse pe sol ca un joc de dame, ca un mozaic...", își murmura ea uneori, înfiorându-se la gândul covorului uman pe care se vede că-l formau astfel, cu toții culcați pe spate, înnodați unii de alții prin legăturile degetelor strânse, veritabilă plasă vie al cărei fiecare ochi era alcătuit din bărbați și femei culcate.

„Formăm un tot, își spuse, suntem marele tot... Fiecare freamăt al unității se comunică ansamblului și percep mișcarea produsă la zeci de metri de mine, nu mai sunt singură..."

Era adevărat, nu mai cunoștea rătăcirea, solitudinea, angoasa de a se simți ignorată în sânul unei mase de ființe anonime. Avea să uite pentru totdeauna frica de individualitatea pe care trebuie să ți-o asumi cu orice preț. Nu mai avea nume, nu mai avea chip, nu era decât un nod al plasei, o pătrățică albă pe o tablă de șah... Și era MINUNAT!

Noaptea făcuse din ei niște orbi, chiar mijind ochii până la durere, Elsy nu mai vedea nimic. Era un întuneric sublim, un neant de sincopă, un voal al agoniei. Monstruoasa nuditate a unui cosmos fără stele și fără planete care dădea impresia plutirii în infinitul limb[32] sau de a dormi sub privirea vidului universal. Un agorafob ar fi înnebunit, simțind astfel

32 Loc în cer unde catolicismul presupune că ar sta sufletele drepților și ale copiilor morți nebotezați, înainte de venirea lui Cristos.

deasupra sa ceea ce părea a fi spațiul fără fund, vertijul[33] în stare brută. Cei din „Marele Tot” apreciau și mai mult pământul de sub spate și pietrele care li se încrustau în omoplați, nu făceau decât să perceapă și mai bine soliditatea plasei corporale, a covorului uman pe care preferaseră să-l formeze o dată pentru totdeauna.

Niciodată până atunci Elsy nu se mai aflase într-o situație atât de plăcută. Nu mai era nevoie să ia nicio hotărâre, să se teamă, să ezite, să se îndoiască, din moment ce nu mai putea face nimic, din moment ce nu mai era nimic, decât un nod. Și acest nod, oricât de derizoriu era, avea, totuși, o importanță capitală, din moment ce de el și numai de el depindea integritatea plasei. În prezent, toate vechile ei spaime i se păreau ridicole, demne de milă și, totuși, fără ele nu și-ar fi găsit niciodată locul în sânul marelui întreg. Ajunsese să-și considere viața trecută ca pe un itinerar inițiatic impus de către o forță transcendentă, necunoscută...

Întoarse capul cu câțiva centimetri spre dreapta, modificând unghiul gâtului, pentru a evita astfel apariția unui cârcel. Știa că frecarea continuă, cu pământul și pietrele, îi rosese părul și îi prefăcuse țeasta într-o bilă de piele goală, întărită, ridată. Știa că umerii ei, mușchii dorsali de care fusese atât de mândră odinioară, în timpul sejurului în mica societate naturistă de la nisipurile din Saint-Hool, erau acum acoperiți cu o crustă de bătături groase, de un galben probabil închis, agrementat[34] la articulații cu pliuri solzoase cum se pot observa pe labele broaștelor țestoase. Știa că fesele și coapsele, cu mușchii dezvoltați în urma alergărilor pe nisip și a ceasurilor de înot în larg, trebuia să fie în prezent turtite iremediabil, deformate de nemișcare și de anii de poziție culcată. Știa toate acestea, dar ce conta?!

---

33 Senzație de lipsă de echilibru în spațiu, amețeală (care survine mai ales la vederea abisurilor).

34 A da culoare, relief, a înfrumuseța prin adăugarea unui accesoriu plăcut.

N-ar fi vrut pentru nimic în lume să-și abandoneze locul în cadrul marelui tot. Dacă, în urmă cu câțiva ani, i s-ar fi spus că avea să sfârșească astfel, copleșită dincolo de orice speranță, ar fi izbucnit în râs. Își amintea uneori de Georges, de acea destrămare cotidiană care fusese viața lor, de acel vid la marginea căruia oscila fără încetare, înțepenită între aspirațiile ei artistice, mixer și veselă. O dată, o singură dată, basculase într-o altă lume și fusese cât pe-aci s-o coste foarte scump...

*

Anunțul a fost cel care declanșase totul. Anunțul stagiului, încă și-l amintea foarte bine. În seara când urcase în autobuzul Greyhound albastru-metalizat, se hotărâse să facă totul pentru a o rupe cu neantul vieții sale.

„Trei luni, murmurase pentru sine, îmi acord trei luni, dacă după acest răstimp nu se va întâmpla nimic...”

Cu dermatograful de nește rs pe care i-l oferise ca premiu vânzătoarea de la institutul cosmetic unde mersese să-și cumpere o cremă pentru soare, își înscrisese hotărârea pe piele, cu litere minuscule.

„În trei luni, mă împușc. La 6 aprilie, în anul albastru.”

O faptă pușteasc ă, era perfect conștientă, dar întotdeauna fusese sensibilă față de fetișismele adolescenților.

Autocarul o aruncase undeva pe coastă, abrutizată de căldură, după treizeci și una de ore de drum. Era un oraș balnear cum nu văzuse decât la televizor. O junglă de hoteluri din oțel și crom, de turnuri, unele mai luxoase ca altele, de cinematografe gigantice cu șapte etaje, deschise douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, ale căror săli puteau înghiți până la treizeci de mii de spectatori. În perioada debarcării lui Elsy, un război izbucnise, între adepții cinematografului și fanaticii teatrului, și tot orașul se convulsiona în ritmul dinamitărilor și incendiilor.

Singurele informații de care dispunea constau într-un nume: Nel și o adresă pe malul mării. Se gândise, cu o anume emoție, că era vorba de Nelson, pentru a descoperi însă că, de fapt, diminutivul ascundea o femeie, Nellie, iar

cât despre adresă, aceasta era a unei comunități naturiste, compuse exclusiv din artiști de renume, situată în coasta unei dune, printre desișurile unui crâng de palmieri artificiali.

Nellie părea să aibă vreo cincizeci de ani, era o femeie înaltă și slabă, cu fața osoasă și pomeți proeminenți. Nuditatea ei dezvăluia sub piele jocul perpetuu al tendoanelor, al mușchilor și al nervilor. În lumina roșie a asfințiturilor de soare, evoca irezistibil imaginea unui om jupuit, exhibându-și fără pudoare rețeaua sanguină; arhitectura incredibil de complicată a trupului ei, relevată în fiziologia sa cea mai crudă, dădea cu tifla acelor plaje snoabe unde nu se mai întâlneau de-acum decât burți și celulită. Elsy o găsea frumoasă de-i tăia răsuflarea.

— Ai aerul unei provinciale care-și face de cap în timp ce i-au plecat puștii în colonie și bărbatu-i reținut la birou! aruncase imediat Nel, descoperind-o pe veranda bungalow-ului[35] ei. Și, cum Elsy schița gestul de-a o lua la fugă, adăugase imediat, apucând-o de umăr: Nu-ți lua tălpășița! Știu cât prețuiești. Ți-am citit referatele, am să te pun pe picioare, după care vom putea să lucrăm.

În aceeași seară, o constrânsese pe tânăra femeie să facă dragoste cu doi bărbați din club, iar în seara următoare, cu un grup de adolescenți și tot așa, până când Elsy se curățase de toate fantasmele care dormitau în ea. Operația a durat o săptămână. După șapte zile, era nouă, pregătită. Disponibilă. Atunci a început Nel să-i vorbească despre lucrările ei.

— Știi, îi explică ea cu vocea ei groasă și răgușită, într-o seară, când se plimbau amândouă pe la marginea valurilor, și pe mine m-a interesat mult cubul lui Heissenmann. Eu însămi am semnat, cu pseudonim, eseul Heissenmann sau Estetica Secretului, râse Nel, observând expresia stupefiată ce se așternuse pe fața tovarășei sale. Nu face mutra asta, reluă

35 Locuință din lemn sau din împletitură de trestie, fără etaj, înconjurată de verande și de vegetație.

ea, știu că terfeloaga aia e considerată o biblie universitară, dar în prezent totul e depășit, reiau totul de la zero. Și pentru asta am nevoie de o asistentă. Îmi trebuie cineva care să mă poată seconda cu ocazia experimentelor...

Se opri, fixând-o pe Elsy cu o privire, dintr-o dată extraordinar de dură, și lăsă să cadă, cu o voce seacă:

— Cred că vei fi capabilă.

În zilele următoare, Elsy descoperi în pivnițele casei un laborator asemănător celui pe care îl utilizase la facultate, în cadrul lucrărilor practice din anul doi. Parfumul produselor o îmbăta la fel de sigur ca aburii alcoolului și, clătinându-se, rătăci de la un vas la altul, lăsându-și degetele să cutreiere brichetele de stearină, să pipăie seurile, uleiurile tibetane sau chinezești, privind lumina cum juca pe rafturile cu ceară de albine... Trebui să facă un efort pentru a-și aduna gândurile și a pregăti un bidon de șaizeci de litri cu substanță opalescentă, onctuoasă[36], capabilă să se mențină în stare lichidă timp de mai multe ore, fără cel mai mic adaos de căldură. Lucrau mult, căutând să regăsească ideea care călăuzise gesturile sculptorului antic când se hotărâse să-și închidă opera în blocul care o masca acum ochilor publicului.

— Cubul lui Heissenmann e rebel în fața radiografiilor, spusese într-o zi Nel, știu, am încercat. Ceara folosită posedă proprietatea de a voala plăcile... Secretul e bine păstrat. Secretul.

Elsy se simțea bine. „Sunt acasă la mine, își spunea ea adesea, acolo unde ar fi trebuit să fiu dintotdeauna.”

Georges, casa, muzeul dobândeau astăzi aspectul galben și cețos al acelor fotografii de familie uitate, unde nici măcar nu mai reușești să-i identifici pe cei imortalizați. Începea să se îndoiască de existența lor. Viața cu Nel răspândea acel parfum de pasiune pe care Elsy îl adulmecase odinioară în holurile și amfiteatrele facultății. Nu mai existau decât pentru un singur lucru, arta, uitând de ele însele și de lume,

---

36 Care are aspect de grăsime; îmbibat cu grăsime; unsuros.

de bărbați și de evenimente. Fără vecinătatea mării și băile zilnice pe care aceasta le îngăduia să le facă, ar fi emanat mirosuri mai mult decât dezagreabile, atât de mult se neglijau, dormind pe jos în atelier pentru a supraveghea buna fierbere a câte unui preparat, urinând într-o găleată fiindcă experiențele în curs nu le permiteau să-și părăsească postul pentru a urca până la toaletă, mâncând cu degetele conținutul conservelor deschise de-a valma, pe care niciuna, nici alta nu se gândeau măcar să-l reîncălzească. Seara se prăbușeau, doborâte de oboseală, fericite și împlinite de a-și fi jucat rolul, de-a fi progresat cu o sutime de milimetru, de-a fi...

Nel nu vorbea decât despre lucrările ei, era ca și cum, născută într-un laborator, n-ar fi ieșit niciodată decât ca să-și reînnoiască stocul de substanțe chimice. Memoria ei nu era punctată decât de reperele calendaristice ale propriilor creații, al expozițiilor pe care le vizitase, ale tezelor sau eseurilor care-i inflamaseră spiritul; restul nu avea nicio importanță.

„Începând de-acum își spunea Elsy, fascinată, întotdeauna voi trăi așa.”

— Suntem samuraii artei, îi spusese Nel într-o seară, singurătatea noastră e cumplită, dar fecundă.

Cercetările asupra cubului lui Heissenmann, chiar dacă le ofereau o hrană intelectuală densă și fierbinte, nu avansau totuși prea mult. Toate tentativele lui Nel de a elucida problema se soldau invariabil cu eșecuri. Fiecare simulare a statuetei de ceară neagră, căreia îi atribuiseră simbolic forma unui semn de întrebare, se topea odată cu cufărașul. Naufragiul blocului imaculat părea să implice distrugerea inevitabilă a conținutului.

Fără a se descuraja, reîncepeau în fiecare zi aceleași mișcări, aceleași preparative, indiferente față de picăturile de ulei încins care le bășicau mâinile și brațele, presărându-le pe piele cicatrice strălucitoare și netede...

Au mai muncit în acest ritm infernal încă aproape opt zile, după care, dintr-odată, când începea să le ajungă disperarea, Elsy a găsit soluția. A fost o orbire, o deflagrație mintală urmată imediat de un incredibil sentiment de evidență, iar tânăra femeie și-a dat seama că avusese tot timpul soluția problemei la îndemână, între paginile mucegăite și spongioase ale acelui vechi tratat de ocultism estetic atât de des răsfoit în adolescența ei și pe care continua să-l târască încontinuu după ea, împreună cu alte șase, șapte opere fundamentale de care nu se despărțea niciodată.

Da, răspunsul, singura posibilitate…

— Nu pot să cred, bâigui Nel, cu respirația tăiată de surpriză.

— Ba da, se aprinse Elsy toată de emoția descoperirii, o pastă ocultă a cărei compoziție a fost de altfel dezvăluită foarte des în vechile cărți de necromanție, un material de obicei moale, extrem de sensibil la căldură, dar care, în timpul anumitor faze foarte precise ale lunii, suferă influența astrală a stelelor și devine mai dur ca granitul timp de patru, cinci ore… Nimic mai simplu. Odată opera terminată, artistul n-a avut decât să aștepte o conjuncție favorabilă a astrelor pentru a îneca statueta în ceară fierbinte. Devenită astfel solidă ca betonul, nu risca să se topească, iar când și-a reluat consistența obișnuită, cubul de stearină era deja rece!

— Dar, obiectă Nel, nu cunoaște nimeni data exactă la care se produce acest fenomen?

— Ba da, se agită Elsy, o dată la fiecare treizeci de ani, cu trecerea cometei. Ceea ce înseamnă că peste cinci ani, foarte precis, obiectul necunoscut va deveni din nou și numai pentru câteva ore, solid ca marmura, iar atunci va ajunge să topim la aburi blocul de ceară albă ca să terminăm o dată pentru totdeauna cu misterul lui Heissenmann!

— E extraordinar! șopti Nel, complet buimăcită.

Și-și petrecuseră noaptea așezate la masă cu două sticle de votcă poloneză, îmbătându-se ca doi soldați în permisie.

— Extraordinar... sughița din când în când Nel, legănându-se primejdios pe scaun, extraordinar...

La al șaselea pahar, Elsy își pierduse cunoștința și se rostogolise pe dalele bucătăriei. Cât despre Nellie, ea rezistase până-n zori, înainte de a se alătura tovarășei sale în aburii comei etilice.

După trei zile trăite aproape exclusiv cu aspirină, cafea neagră și bicarbonat, Elsy a început ciorna unui mare articol destinat Buletinului Estetic al Artelor Frumoase și Revistei naționale a conservatorilor de muzeu. Anunța toate detaliile descoperirii, releveele astrale, precum și ziua și ora când, în sfârșit, avea să fie posibilă topirea cubului lui Heissenmann fără niciun pericol pentru opera ascunsă. Lucrarea se intitula:

UN MISTER AL ARTEI ELUCIDAT!

Avea să fie o bombă, fără îndoială. Deținea mijlocul de a-și croi un loc ales în inteligența universitară care ocupa avanscena, poate chiar avea să i se confere o catedră la facultate sau vreun institut s-o facă doctor *honoris causa*. Oricum, avea în mână subiectul unei cărți de mare tiraj, un best-seller care să-i umple buzunarele în trei luni! Își putea cumpăra o vilă pe litoral, să divorțeze, să... Trepidând de emoție, azvârli rapid pe o foaie de hârtie planul unei opere în trei părți (problema, cercetarea, soluția). Trebuia s-o trimită, cât mai repede posibil, unui editor, să obțină un avans, din drepturile de autor, destul de substanțial pentru a plăti primele rate ale casei și...

Adormi, cu nasul în hârtii, zdrobită de excesele ultimelor zile. A trezit-o Nel, scuturând-o violent de umăr.

— Ce-i asta? mugi ea, agitând ciorna abia introdusă în carul[37] mașinii de scris.

37 Piesă cilindrică mobilă pe care se fixează hârtia la mașina de scris, făcând posibilă (prin deplasare) scrierea succesivă a literelor și a

Elsy avu un moment de plutire, după care, cu vocea încă păstoasă, expuse proiectul în linii mari.

— Ești nebună, biata mea fetiță! urlă Nel. Păi n-ai înțeles nimic! Soluția ta nu e extraordinară decât în măsura în care nu se servește nimeni de ea! În măsura în care creează o tensiune intelectuală apropiată de vertij, un echilibru fragil și prețios. Am putea să știm, dar preferăm să ignorăm, să conservăm misterul, căci acest mister este cel ce-i conferă cubului lui Heissenmann întreaga sa greutate. Odată cubul topit, ce-ar mai rămâne? O operă de artă printre atâtea altele, câtă vreme secretul păstrat în toată opacitatea sa îi atribuie o singularitate neegalată! Trebuie să te bucuri de dorința de a ști ca de un afrodiziac. Soluția ta e un afrodiziac, un excitant! Îmbogățește cu mai multă carne obiectul ascuns, grație ei fantasma se încarnează, trece din stadiul purei himere la rangul de potențialitate, excită intelectul, îl împinge pe buza vârtejului: a ști sau a nu ști, înțelegi? Atracția și perversitatea secretului, iată ce trebuie salvgardat cu orice preț! Misterul și rezolvarea sa posibilă sunt cei doi poli ai fascinației. Când nu se crede în posibilitatea unei elucidări, problema își pierde din interes și asta era pe cale să se întâmple cu cubul lui Heissenmann. În prezent, acest răspuns existând, secretul se reanimă, capătă și mai multă greutate...

— Dar e o crimă! se bâlbâi Elsy, arzând de indignare. O disimulare, o... Un păcat față de știința omenească! Concepția ta asupra artei trădează voieurism, nu ești o estetă, nu ești decât o perversă, o bolnavă! Plăcerea ta e pornografică, viziunea ta asupra artei, obscenă! Vrei să ascunzi explicația pentru totdeauna?

— Da! Pentru totdeauna! S-o sigilez într-o cutie, mai bine: s-o scriu pe o foaie de hârtie și s-o înec în betonul unui piedestal care ar servi drept soclu cubului. Pe el s-ar grava: „Soluție”. Îți imaginezi efectul obținut? Și ne vom sinucide

---

rândurilor.

amândouă pentru a respecta regula jocului: ca nimeni să nu știe...

Elsy se zbătu, scăpând din mâinile puternice ale lui Nel.

— Nu ești decât o biată bolnavă! repetă ea, alergând în capătul opus al camerei.

— Ba nu, obiectă Nel, silindu-se să fie mai calmă, știi, în adâncul sufletului, că am dreptate. E însăși logica. Ia cazul romanelor polițiste cu problemă: atâta timp cât se ignoră cheia enigmei (Cine a ucis? Cum? De ce?), misterul e viu, palpabil, minunat. Dar, de îndată ce survine deznodământul, e o catastrofă, nu mai rămâne nimic, doar dezamăgirea... Ne închipuiserăm ceva mai interesant, ne...

— Taci! urlă Elsy și fugi pe plajă, cu mâinile peste urechi.

Când reveni în casă, noaptea târziu, își descoperi resturile carbonizate ale ciornei în cenușarul mare de cupru din bucătărie. Cuprinsă de o îndoială groaznică, se precipită spre șemineul din salon pentru a găsi, în mijlocul bușteni lor, scrumul tratatului de ocultism, din care nu supraviețuise decât cotorul. Nel își luase măsuri de prevedere.

— Și acum, țipă Elsy, năvălind în camera tovarășei sale, vrei să mă supui unei spălări pe creier, poate?

Și-o reproșă imediat; dacă Nel, cedând nebuniei, hotăra pur și simplu s-o suprime?

Euforiei din primele zile îi succedase o perioadă întunecată de ciocniri aproape cotidiene. De-acum relațiile lor involuau pe panta negativă. Elsy se simțea frustrată, spoliată de partea ei din glorie, în orice caz, n-avea destule resurse pentru a-i ține piept interlocutoarei. Se refugiase într-o atitudine pasivă și nervoasă de îmbufnare infantilă, care o făcea să se blesteme și să plângă noaptea în pernă.

Cum se întâmplase așa ceva? Ulterior, lui Elsy i-a fost întotdeauna foarte greu să reconstituie filmul exact al evenimentelor. Și totuși...

*

Mai întâi un mic gheizer de nisip a țâșnit brusc la zece centimetri de capul ei, în timp ce se bronza, goală, în mijlocul golfului pustiu. Această erupție neașteptată a intrigat-o și s-a gândit imediat la unul dintre acei crabi scormonitori care trăiesc la nivelul nisipului, suflând din răsputeri prin răsuflători pentru a se acoperi de praf sau mâl, făcându-se nevăzuți în fața oricărui eventual animal de pradă.

Asta a amuzat-o. S-a rostogolit pe-o parte, întinzând degetele cu prudență, pentru a pipăi suprafața în căutarea micii carapace plate. Proceda prin tatonări scurte, nedorind să fie ciupită. Totuși, unghiile ei se afundau în nisipul umed fără a întâlni nimic...

Perplexă, se ridică în genunchi și-și înfipse arătătorul în mijlocul micului crater pe care vântul încă nu-l șterse complet. Tresări imediat. Atinsese ceva fierbinte. Fierbinte și metalic, de o morfologie destul de îndepărtată de aceea a unui crab scormonitor: un glonț blindat...

Proiectilul îi încălzea palma și trebui să sufle peste el ca asupra unui pateu[38] scos din cuptor pentru a atenua fierbințeala. Se sufoca. Cineva trăsese asupra ei! Lucrul evident avu nevoie de un timp nesfârșit pentru a-i ajunge la nivelul conștient. Fusese luată la ochi, probabil din vârful unei dune vecine. În sufletul ei se înteți o cumplită mânie, alungând teama. Ar fi trebuit să se aștepte de mult, cum

38 Un fel de plăcintă umplută cu carne tocată, cu brânză etc.

putuse fi atât de proastă?

Se îmbrăcă în grabă și fugi la cabană. Nel dormea (sau, mai degrabă, se prefăcea că dormea) pe verandă, în hamacul ei de plasă albastră. Avea respirația perfect normală, dar ar fi putut foarte bine să tragă prin lucarna podului și, ratând lovitura, să revină imediat la culcare pentru a risipi orice bănuială.

Elsy strânse din dinți și nu spuse nimic. Provocarea unei explicații s-ar fi revelat, în orice caz, periculoasă.

Zilele următoare au trecut într-o tensiune extremă. Ca să doarmă, Elsy își baricada ușa și fereastra și presăra prin cameră „capcane" pe care Nel să le răstoarne în întuneric: teancuri de cărți, sticle goale, bibelouri...

„E nebună!" își spunea ea, cu mai mult dezgust decât teamă. „Bolnavă!"

De două, trei ori, în cursul primelor patru nopți, a văzut mânerul ușii răsucindu-se și a auzit clănțănitul unei sârme în gaura cheii, dar broasca rezistă.

Foarte curând, a încetat să mai mănânce, temându-se de otravă. Practic nu mai cobora din camera ei, pândind printre jaluzele momentul când Nel mergea să înoate. Clipa când femeia cea înaltă se avânta în valuri devenise pentru ea ca un semnal, atunci se repezea afară din casă, în direcția negustorului de dulciuri, care vindea înghețată copiilor pătați de soare și cumpăra te miri ce: trei calupuri de ciocolată, patru pungi de bomboane, două pachete de prăjituri...

— Hei! Sunteți neserioasă, la vârsta dumneavoastră! aruncă individul. Lăsați-le pentru puști! O să mă devalizați[39]!

Elsy plătea, revenea în fugă, se baricada din nou și începea să le devoreze, amestecându-le, ciocolată, biscuiți și pateuri parfumate, până i se făcea rău. De ce nu fugea? Nu avea bani, bineînțeles, dar ar fi putut să facă autostopul. Nu, nu acesta era adevăratul motiv. De fapt, nu voia să se

39 A prăda, a jefui pe cineva de bunuri.

recunoască învinsă, să capituleze în fața lui Nel, să renunțe la drepturile ei asupra soluției cubului lui Heissenmann. Într-o seară, Nel a venit să-i bată la ușă.

— Ești supărată? E o idioțenie! Hai să facem pace! Am greșit arzându-ți articolul, recunosc, te bucuri? Îți cer scuze! OK? Suntem din nou prietene?

Elsy strânse din dinți. Toate astea puteau a capcană de la o poștă. Pe de altă parte, murea de foame, încarcerată astfel în odăiță, fără a uita problema dejecțiilor, care începea să devină crucială. Își strecură în buzunarul bluzei un coupe-papier[40] cu lamă mare și se duse să descuie. Nel surâdea. Avea o privire limpede și francă.

— Mergem la restaurant, să sărbătorim! aruncă ea cu un râs vesel, perfect natural.

O oră mai târziu, se instalau pe terasa unei braserii de lângă plajă. Elsy ținuse să aleagă ea însăși localul. În tot timpul mesei, urmări cele mai mici gesturi ale tovarășei sale, cu o atenție extremă, refuzând s-o lase pe aceasta să o servească. Nu se întâmplă nimic. Simți o înseninare prostească. Oare Nel își regreta actul impulsiv sau căuta să-i adoarmă suspiciunile? Se mărturisea incapabilă de-a decide.

Se culcă imediat după întoarcerea acasă, îngreunată de mâncare, grizată de vinul prea siropos și se cufundă într-un somn plin de halucinații.

Căldura a fost aceea care o trezi, o căldură sufocantă, însoțită de un miros acru. Miros de fum. Se ridică în capul oaselor. Vălătuci groși se strecurau pe sub ușă, din coridor, umplând încăperea. FOC! Ardea casa! Alergă la ușă, era încuiată. Degeaba zgâlțâi cheia în broască, nu se deschise. Fusese blocată cu ceva pe dinafară, cu o scândură poate sau un scaun proptit sub clanță...

Fumul continua să urce, acoperindu-i gleznele, coapsele. Fără-ndoială, Nel dăduse foc laboratorului, toată povestea putea fi pusă pe seama unui accident în timpul

40 Cuțit pentru tăiat hârtie.

experiențelor...

Tuși. Începea s-o cuprindă panica. Atmosfera devenea irespirabilă. Nu-i mai rămânea decât o singură soluție; alergă la fereastră fără să judece, deschise oblonul și se aruncă în gol. Era la etajul întâi, un salt pe nisip nu risca să-i fie fatal!

Totuși, în momentul când picioarele ei părăsiră cornișa de cărămidă, întrezări, preț de-o clipă, cuva de două sute de litri, plină cu ceară fierbinte, care fusese târâtă chiar pe axul căderii ei. Se aruncă înapoi, pielea șalelor îi dispăru, smulsă de zgrunțurii peretelui. Reuși să se agațe cu mâna dreaptă de oblon, înfigându-și degetele între jaluzele. Rămase astfel câteva secunde, balansându-se în gol, printre trosnetele balamalelor care săreau din șuruburi, după care reuși să se sprijine de crengile joase ale unui copac de lângă fațadă și să alunece până jos, între recipient și perete, cu burta abia la câțiva centimetri de cazanul în clocot. Scăpase ca prin urechile acului. S-ar fi putut invoca o criză de somnambulism, pierderea echilibrului...

Când reveni în casă, descoperi lucrul pe care deja îl bănuia: nu era niciun incendiu, o simplă cutie cu fumigene lipită de ușa ei, pe culoar, fusese de ajuns pentru a-i da iluzia rugului...

— Nu puteam proceda altfel, murmură deodată Nel în spatele ei. Nu ți-ai fi putut ține gura, sunt sigură. Primul tău gest la plecarea de-aici ar fi fost să-ți telegrafiezi descoperirea la ziare. O știu. N-ai înțeles nimic. Reprezinți o adevărată primejdie la adresa artei. O adevărată primejdie...

Era palidă, încordată. Elsy se înfioră, între timp se înnoptase. Plaja și drumul erau pustii, nu putea spera ajutorul nimănui. Începu să se deplaseze, cu spatele lipit de perete.

— Focul de armă, în ziua aceea... Tu ai fost?

Nel înclină din cap, cu o expresie, acum, tristă.

— E singurul mijloc, șopti ea, vrei să distrugi totul, din orgoliu, din mândrie deșartă. Nu vezi în artă decât un mijloc

de parvenire socială. Ești un monstru, un mic monstru oribil, îngust la minte. Cum m-am putut înșela atât de amarnic, cum?

Elsy văzu străfulgerarea briciului la înălțimea beregatei și-și aruncă înapoi capul, lovindu-se de perete. Dezechilibrată de elan, Nel se prăbuși peste umărul ei, devenind moale. Grea. Abia când simți fața tovarășei sale rostogolindu-se peste obraz, Elsy își observă propria mână strângând mânerul coupe-papier-ului pe care-l scosese instinctiv din buzunarul bluzei, în momentul atacului. Lama dispărea până la plăsele în burta femeii nemișcate...

Au rămas o bună parte din noapte strânse una-ntr-alta, cea vie și cea moartă, întrecându-se în nemișcare. Spre orele două, Elsy reuși să-și recapete controlul gesturilor. Părea că măduva spinării ei, tranșată printr-o lovitură de scalpel, s-ar fi sudat la loc. Se mișcă, antrenând-o din mers și pe Nel.

Avea o stranie senzație de depărtare, anestezie, absență. Îi trebui mai mult de-o oră ca să târască leșul între dune și să-l îngroape la poalele unei coline de nisip. Monticulii[41] cenușii se deplasau, o știa, și peste câteva luni Nel avea să fie acoperită de un întreg lanț de coline.

Făcu ordine în casă, închise obloanele și puse într-o fereastră de la parter anunțul pe care Nel însăși îl scrisese în acest scop: „Sunt plecată în călătorie! Mulțumesc pentru vizită!”

Niciun minut nu se gândi să se prezinte la poliție. Cine-ar fi crezut-o? Își înfipsese zdravăn arma în pântecul lui Nel, avea să se vorbească despre un conflict amoros între două lesbiene, de crimă pasională, nicidecum despre un accident! Nu, n-avea de ales și de altfel nici nu mai avea forța să judece.

Plecă în aceeași noapte, pe jos, până la hotarul statului. Acolo avu șansa să se poată strecura într-un tren de marfă. Făcuse treizeci și una de ore la venire, aveau să-i trebuiască

41 Formă de relief cu aspect de movilă; munte mic, colină.

cincisprezece zile la întoarcere.

Îl găsi pe Georges fără nicio ușurare, casa nu mai reprezenta un refugiu împotriva celor ce aveau să-i ia neîntârziat urma. I se părea că în orice moment o patrulă de poliție avea să înconjure clădirea, intrând pe ferestre, cu pistoalele în mâini. Îi era frică. Îngrozitor de frică. Noaptea, auzea trântindu-se în spatele ei ușa camerei de gazare și se trezea urlând.

De fiecare dată când curăța legume, aplecată peste chiuvetă, privirea lui Georges i se înfigea în ceafă, ca un semn de întrebare ruginit și tăios scormonindu-i prin creier. Voia SĂ ȘTIE. Curiozitatea nesănătoasă îi emana prin toți porii, ar fi vrut ca ea să-i MĂRTURISEASCĂ, să se pocăiască, să-i ceară iertare. Se imagina pe sine însăși târându-i-se la picioare, bâlbâindu-se: „Ai avut dreptate, nu trebuia să plec.”, iar el, transpirând blândețea condescendentă[42] a masculului bucuros de forța lui, ar fi zis: „Te-am prevenit eu!” Nu, era imposibil. După ceea ce trăise, n-o mai puteau încăpea zdrențele prea strâmte ale acestei vieți mărunte și ieftine, ale acestei uzuri cotidiene și mohorâte care avea s-o rontăie încetișor până-n mormânt, până la resemnare.

În timp ce Georges dispărea la birou, ea începea să bea ca să-și alunge atât angoasa, cât și dezgustul. Într-o dimineață, se trezi în camera unui hotel din port, unde urcase în compania unui marinar spaniol. Înțelese că nu mai avea mult până să-și piardă mințile. Știa ce-ar fi spus maică-sa: „Încearcă să faci un copil, o să-ți dea o ocupație. Femeia pentru asta e făcută, nu pentru altceva. Munca, studiile, crede-mă, toate astea sunt ciorbă demagogică[43]! Un copil. Te vei simți împlinită, fericită, ușurată că-ți îndeplinești rolul în

42 Care are o atitudine plină de respect sau de bunăvoință față de cineva; respectuos, amabil.

43 Înșelare a opiniei publice prin promisiuni mincinoase, discursuri bombastice etc., practicată de cineva pentru a-și crea popularitate; purtare de demagog.

societate, datoria față de oameni. Deprimarea ta nu e decât expresia unei conștiințe încărcate, Elsy, refuzi să-ți joci rolul și asta te face să fii nefericită. Și o știi…”

În visuri, îl vedea pe Georges gătit cu uniformă de polițist, apucând-o de ceafă și urlând în falset[44]: „Vă arestez pentru refuzul de a vă fi asumat rolul față de societate. Tot ce spuneți, începând din acest moment, poate fi folosit împotriva dumneavoastră.” Nu mai întrezărea nicio soluție și, încet, la fel ca în trecut, începu să se gândească la sinucidere. Una dintre frazele preferate ale mamei sale revenea, tot mai des, să i se învârtă prin țeastă: „Nu trebuie să trăiești mai presus de mijloacele tale, fiica mea. Și nu la bani mă refer…”

Contractul de inventariere al ministerului sosise ca o mână care ți se întinde deasupra capului când, agățat de buza unei prăpăstii, te pregătești să-ți dai drumul.

— E ca și cum ați pleca să faceți de una singură înconjurul lumii, îi explicase sergentul instructor (un tip bondoc și roșu la față, cu craniul complet ras), nu puteți conta decât pe dumneavoastră și numai pe dumneavoastră înșivă. V-ați operat de apendicită, sper? Fiindcă, după un an de mers, nu se mai pune problema să faceți calea-ntoarsă pentru a da fuga la doctor!

O pusese să se dezbrace, complet, își înfundase degetele cu unghii pătrate în cavitățile abdominale ale lui Elsy, îi palpase toate încheieturile, cu un ochi de gimnast asexuat.

— Merge, conchisese el, aveți o construcție bună, mușchi viguroși. Sunteți sterilizată? Vreau să spun: v-ați făcut ovaroctomie?

Luată din scurt, roșise, bâlbâind apoi un „nu” timid, înghesuit între două înghițituri, ceea ce-i smulsese instructorului o grimasă:

---

44 Timbru vocal obținut prin restrângerea fonației folosit de tenor pentru a-și extinde vocea în acut.

— Se nasc complicații. În fine, vă revine datoria de a fi atentă. Trebuie să înțelegeți, o fată sau un tip care fac inventarul pot rămâne un an, doi, trei chiar, fără a vedea pe nimeni, iar atunci când are loc o întâlnire din întâmplare și cele două persoane în cauză sunt de sexe opuse, prin forța împrejurărilor, natura își spune cuvântul! Observați că o spun spre binele dumneavoastră, fiindcă odată gravidă vă va fi greu să continuați înaintarea și-apoi un plod vă întârzie întotdeauna... Dacă trebuie să vă ocupați de el, să-l duceți, să-l culcați, nu mai puteți lucra și e enervant...

Îl ghicise ezitant, speculând asupra riscurilor sarcinii pe care le-ar fi întâmpinat și asupra complicațiilor antrenate de o asemenea situație. Îl văzuse sucindu-și și-nvârtindu-și pixul între degetele semănate cu smocuri mari de păr, pradă unui conflict interior, reticent, oscilând între cele două cazuri: „aptitudine fizică pentru serviciul activ” și „inaptitudine totală sau parțială” motivând o imposibilitate de încorporare, și simțise o sudoare înghețată prelingându-i-se prin scobitura șalelor...

— Înțelegeți, mormăise sergentul, nu ajunge să vreți sau să nu vreți. Puteți nimeri peste un individ frustrat, dezlănțuit și să fiți violată. Cât despre pilule, nu reprezintă o soluție valabilă, toate cele ce vi se vor putea da mâine, vor fi expirate peste doi, trei ani, dacă șederea depășește această limită, nu veți mai fi protejată...

În cele din urmă, după ce-i pipăise încă o dată mușchii, probabil impresionat de bronzul ei complet și aura de sănătate pe care o degaja, decretase:

— OK, merge, dar cu condiția unui curs de autoapărare înaintea plecării!

Timp de trei zile, Elsy trăise alături de instructor, robot neobosit, declamându-și sfaturile pe un ton egal care părea să nu cunoască niciodată nerăbdarea sau agasarea. O învățase totul: lupta, supraviețuirea și, uneori, avea impresia că se pregătea pentru o îndepărtată explorare siderală, la

marginile galaxiei.

— Antrenamentul angajaților cu inventarul este același cu al membrilor de comando, declarase sergentul în timpul unui scurt preambul, pentru asta mă aflu aici.

Îl asculta, fascinată. Deja nu mai aparținea lumii normale, scăpa legilor comune, devenea intangibilă.

— Sistemul e simplu, explică el, a fost conceput spre a vă constrânge să MERGEȚI. Tot ceea ce luați cu dumneavoastră e guvernat de aceeași singură lege, același principiu. Vi se va fixa la glezna stângă un contor-brățară electronic, care vă va contabiliza pașii și distanța parcursă în fiecare zi. Funcția sa reală este aceea de a controla dacă mergeți minimum opt ore zilnic, respectând un anumit ritm, în loc de a lenevi toată ziua pe un divan și de a sta cu ochii în tavan... Dacă, din întâmplare, se întâmplă așa ceva, cartela alimentară vi se demagnetizează pe toată durata de nemișcare. Adică, automatele de tablete nutritive nu vă mai livrează niciun aliment sau băutură, până nu vă reluați deplasarea.

Îl asaltase, desigur, cu întrebări cărora omul le răspunsese de bine de rău. După el, folosirea brățării-martor viza îndepărtarea vagabonților de tot felul, ispitiți de perspectiva de-a mânca pe cheltuiala administrației pe tot restul vieții.

— E un fel de jandarm portabil, conchisese el cu un râs gros, evită ca nu puțini șmecheri, odată lăsați de capul lor, să cadă pradă tentației de a se culca pe o banchetă și a trândăvi șase zile din șapte! În acest sens, e o mașină foarte morală!

Inelul-spion avea și alte funcții: înzestrat cu o micromemorie, înregistra descrierile inventarului ca un magnetofon cu bandă magnetică de durată nelimitată; în plus, fiecărui metru parcurs îi corespundea o unitate dolar înscrisă într-o ferestruică prevăzută cu zece cifre, asemănătoare afișajului unui calculator de buzunar. Astfel, umblărețul putea în orice clipă să verifice dintr-o singură privire suma pe care urma s-o primească la întoarcere. Iar acest aspect euforizant al obiectului tindea să-i șteargă

parțial funcția punitivă inițială.

Chiar a doua zi, Elsy vedea închizându-se împrejurul propriei sale glezne brățara de crom impenetrabil și, un scurt moment, avu senzația foarte clară de-a fi o sclavă pusă în fiare. Ceea ce nu corespundea cu nimic realității de vreme ce, dimpotrivă, inelul de control reprezenta pentru ea asigurarea libertății.

— Nu vă temeți de nimic, azvârli militarul, bătând-o viril pe umăr, metalul e antialergic!

Abandonase tonul monoton pe care-l folosise în tot timpul instrucției, chipul însuși părându-i mai mobil, mai viu.

— Un sfat, șopti el, în timp ce Elsy se încălța, dacă aveți un amic, profitați în seara asta fiindcă, începând de mâine, urmează abstinența pe o perioadă nedeterminată.

Elsy răspunse că nu avea niciun amic, iar castitatea nu i se părea o problemă dramatică. Anii îndelungați petrecuți în patul lui Georges îi dovediseră că era capabilă să-și domine chinurile cărnii. Dar sergentul nu avea de unde să știe asta.

A doua zi, în zori, intră în muzeu. Instructorul o aștepta în mijlocul holului și insistă să agațe chiar el la gâtul tinerei femei ghidul electronic de care, de-acum încolo, n-avea să se mai despartă.

— După cum vedeți, explică el în șoaptă, ca și cum s-ar fi aflat amândoi în pragul unei biserici, nu are buton de punere în funcțiune, ceea ce înseamnă că nu-l veți putea activa când doriți, contrar tuturor ghizilor pe care i-ați putut folosi în trecut. Ministerul însuși va decide data înapoierii dumneavoastră și va proceda la punerea lui în funcțiune cu ajutorul unei unde-semnal, readucându-vă spre ieșire. Până atunci, cutiuța va rămâne mută. Nu vă sfătuiesc să încercați să mesteriți la ea, e prevăzută cu un dispozitiv de autodistrugere care o va face imediat inutilizabilă...

Rămase un moment cu brațele pe lângă trup, jenat, după care se hotărî să-i strângă mâna în laba sa groasă și bătătorită.

— Mă întreb serios ce-ar putea face o puicuță ca dumneavoastră într-un asemenea mormânt, bombăni el pentru ultima oară, înainte de a se răsuci pe călcâie.

Elsy îl privi cum cobora treptele albe ale muzeului. Se simțea bine. Nu-i era teamă, doar pânza grosolană a uniformei îi irita pielea, prea fină, pentru un contact atât de aspru. O cuprinsese strania impresie de-a pleca astfel, aproape fără bagaje, într-o călătorie atât de lungă. Avea pe sânul stâng în buzunarul cusut la piept dreptunghiul de plastic al cartelei magnetice care avea să-i permită să supraviețuiască; la gât, lănțișorul de crom ce ținea ghidul... Se simțea aproape goală.

Cu o mișcare bruscă, pătrunse în prima sală de la parter. Imediat, din brățara-spion se auzi un declic și, ridicând tivul pantalonului, văzu cadranul, încă lipsit de cifre, luminându-se. Începea inventarul...

Cât timp umblase astfel? N-ar fi putut spune, niciodată n-avea s-o știe. Descoperise, puțin câte puțin, că, dincolo de o anume limită, timpul se imobiliza într-un prezent continuu, fără ieri, fără mâine. Uneori, percepția ei temporală suferea influența unor stranii aberații și se trezea, în căușul banchetei de vinilin, cu senzația că dormise zece ani. În alte momente, i se părea că trecuseră doar câteva săptămâni de la plecare. Dar nu era proastă, remarcase foarte rapid că, prin cartela magnetică, i se deschidea la fiecare distribuitor un compartiment la care vizitatorii nu păreau să aibă acces. Pornind de-aici, îi era ușor să-și imagineze că hrana rezervată funcționarilor Ministerului Culturii fusese supusă în prealabil unui adaos de droguri psihologice destinate să le alunge din minte efectele depresive ale claustrofobiei.

Înainta, în clinchetul continuu al inelului de control, privind cum, pe gleznă, cifrele umpleau, progresiv, trei căsuțe, apoi patru, apoi cinci... Începând de la cinci, nu se mai ostenise să-și ridice pantalonul uniformei. Știa că

aparatul convertea metrii în kilometri și prefera să rămână în necunoștință de cauză cu privire la distanța parcursă. Înainta...

Era o viață ciudată, dedicată studiului, monahală s-ar putea spune, pentru care anii de universitate o pregătiseră, în ansamblu, foarte bine. Mergea, șușotind, ca pe-o rugă, descrierile pieselor acumulate de-a lungul rafturilor. Noaptea, își folosea o parte din timpul de odihnă pentru a eșafoda teorii estetice pe care apoi le enunța cu voce tare, sperând că înregistrările astfel realizate i-ar putea interesa pe specialiștii de la minister. Niciun incident notabil nu intervenea să-i tulbure călătoria.

O dată pe săptămână, își spăla uniforma în lavaboul cabinei-toaletă din sala pe unde trecea. Uneori făcea un duș sau se spăla pe cap (fără a ști prea bine de ce, din moment ce nu se întâlnea niciodată cu nimeni și, prin urmare, aspectul ei exterior nu mai avea importanță). Au trecut douăsprezece luni, într-o suită de zile asemănătoare între ele. Se simțea bine, ușurată de tracasările cotidiene, de corvoada ștersului prafului sau a spălării veselei.

Uneori începea să viseze că efectua inventarul colecțiilor prețioase ale unui prinț, dacă nu chiar ale unui împărat puternic și crud, dar care va ști să-i răsplătească devotamentul în timp util. Mergea.

Pesemne că acum era foarte departe de punctul de pornire și, totuși, nimic din arhitectura muzeului nu anunța un sfârșit apropiat al lucrării. Primul an a trecut astfel fără a-și fi dat seama; al doilea, dimpotrivă, a fost marcat de câteva incidente care au întrerupt agreabil monotonia zilelor.

Mai întâi a fost descoperirea unui cadavru în uniformă la picioarele unui automat de hrană. Trupul, descompus de mult, dobândise înfățișarea unei mumii de piele uscată. Îngenunchind lângă rămășițe, Elsy observă că unghiile omului scobiseră uriașe zgârieturi febrile pe vopseaua aparatului și se gândi că probabil necunoscutul murise de

inaniție, la câțiva centimetri de miile de tablete proteinizate, după ce (dintr-un motiv greu de precizat) își pierduse sau deteriorase cartela magnetică de alimentație. O străbătu un frison neplăcut, pentru prima oară, în luni de zile, devenea conștientă de pericolele inventarului și nu se putu împiedica să nu-și pipăie dreptunghiul de plastic prin țesătura uniformei. Fiind epuizată, trebui să se resemneze să mănânce și să bea la câțiva metri de cadavru, conștientă de trista ironie a situației.

Altă dată, avu surpriza să audă izbucnind, la o sută de metri în dreapta, plânsetele ascuțite ale unui copil... Corectându-și itinerarul în funcție de acest element nou, descoperi, târându-se cu viteza melcului printr-o sală gigantică, o fată de vârsta ei, cu abdomenul deformat de o sarcină deja avansată, care remorca de mână un băiețel de doi-trei ani, gol și plin de praf. Au rămas un moment nemișcate, privindu-se în ochi, ca și cum fiecare dintre ele s-ar fi crezut până atunci ultima reprezentantă a speciei.

— Îi e foame, murmură fata, a cărei uniformă deschisă oferea spectacolul unei burți balonate, întinsă, acoperită cu rețele fine de vase sanguine sparte și al sânilor umflați de o lactație deja abundentă. Apoi, cum Elsy nu găsea nimic de răspuns, adăugă:

— Mă numesc Marie, iar el e Jacques. Puțin mai târziu, repetă încă o dată: „îi e foame”, ca și cum ar fi căutat să scuze vacarmul pe care-l provoca.

— Ești singură? murmură Elsy (și sunetul vocii ei, pe care nu mai era obișnuită să și-o audă la un volum atât de ridicat, i se păru ciudat, ca să nu zică inuman).

Marie înclină capul, în lumina neoanelor fața ei părând disperat de slabă.

— A plecat acum cinci sau șase luni, șuieră ea, vreau să zic: a murit. A vrut să forțeze sertarele unui distribuitor pentru a fura rații suplimentare. Dispozitivul de protecție l-a electrocutat.

Elsy își mușcă buzele; sergentul o pusese de mult în gardă contra tentativelor de furt. Cartela magnetică de aprovizionare nu oferea decât treizeci și două de mii de calorii pe zi, repartizate în general conform schemei: zece mii, douăsprezece mii, zece mii. Era inutil să spere că ar obține mai mult, toate operațiunile fiind contabilizate de către un ordinator central deosebit de vigilent.

— Și tu faci inventarul? întrebă Elsy, pentru a devia conversația pe un teren mai puțin dureros.

Tânăra femeie o fixă fără a părea să înțeleagă.

— Inventarul? se bâlbâi ea. Nu, eu făceam parchetele, iar Paul măturа covoarele. Paul a murit, a vrut să forțeze sertarele unui automat pentru a fura rații în plus. Sistemul de protecție l-a electrocutat.

Se întrerupse, ca sub efectul unei subite iluminări, apoi continuă:

— De fapt, toate astea s-au întâmplat din vina puștiului.

Tăcu, iar Elsy, cu toate eforturile, nu găsi nimic de adăugat. De peste un an nu mai vorbise cu nimeni și, la drept vorbind, nu simțea deloc lipsa. S-au mulțumit să meargă una lângă alta. Intrigat și impresionat de prezența lui Elsy, Jacques încetase să mai plângă.

— Trebuie să înaintăm, murmură deodată Marie, altfel aparatul scuipă cartela înapoi.

— Dar probabil o ai pe cea a soțului tău, nu? remarcă Elsy.

— Nu, ecusonul e netransmisibil și nu funcționează decât în mâinile titularului. Au făcut-o ca să evite furturile între funcționari. În orice caz, când cineva moare, cartela sa e demagnetizată automat de către brățara-martor, imediat ce aceasta a constatat oprirea inimii.

Au avansat astfel până seara, la oaza distribuitorului de rații, iar Elsy i-a cedat porția ei copilului, întrebându-se totodată cum avea să se descurce puștiul dacă mama lui murea pe neașteptate. Apoi se gândi la nașterea Mariei. Imediat ce noul-născut îi țâșnea din burtă, trebuia să se

ridice în picioare și să pornească înainte, să umble, dacă voia să mănânce... Iar, când sânii îșI vor fi istovit ultima picătură de lapte, avea să fie obligată să-și hrănească ambii copii din singura și unica ei rație... În acest ritm, cât timp aveau să-și păstreze forța necesară pentru a asigura media pretinsă de brățara-martor?

În noaptea aceea, Elsy a dormit foarte prost, asaltată de mii de vise în care se vedea, goală, rătăcind ca o stafie descărnată din sală în sală, cu câte un copil agățat de fiecare mamelă. Când se trezi, leoarcă de sudoare, Marie și Jacques dispăruseră. În zilele următoare, timp de aproape o săptămână, îi strigă pe nume la fiecare jumătate de oră. Apoi ciulea urechea, sperând să audă un răspuns, dar acesta nu mai sosi niciodată.

Amintirea acestei aventuri s-a estompat treptat în spiritul tinerei femei, făcând-o totuși să păstreze groaza de nemișcare și o frică bolnăvicioasă de accidente. Când se descoperea ajunsă în capătul câte unui tronson de scară pe care trebuia s-o coboare pentru a-și continua drumul, nu se putea împiedica să nu se gândească la ce s-ar fi întâmplat dacă aluneca brusc pe o treaptă prea lustruită. Se imagina, cu piciorul sfârtecat de o fractură deschisă, prăbușită în golul unei banchete, incapabilă să pună un picior jos fără a urla imediat de durere. Avea să moară foarte rapid, era sigură, devorată de febră, cangrenă și foame. Nu era prevăzut nimic pentru asemenea afecțiuni grave, în fundul dulăpioarelor de toaletă din cabinele-duș nu se găseau decât câteva comprimate antitermice, care de cele mai multe ori erau expirate de mult.

— Muzeul e un mediu perfect sănătos, îi explicase sergentul, aerul e filtrat, garantat fără viruși, bacterii sau microbi. Temperatura e constantă și confortabilă. Arhitectura asigură o absență totală a curenților de aer. De fapt, e imposibil să te îmbolnăvești. Prin urmare, nu s-a prevăzut nimic pentru condiționarea și transportul

medicamentelor. În plus, funcționarii detașați la fața locului sunt aleși dintre cei perfect sănătoși. Hrana însăși e perfect echilibrată. Știți la fel de bine ca mine că aceste proteine vegetale sunt imputrescibile. Pot fi stocate și mâncate peste o mie de ani, fără nicio problemă! Niciun termen de garanție care să fie respectat!

În lumina ultimelor evenimente, tânăra femeie se simțea mai puțin în siguranță decât crezuse inițial, iar, în momentele celor mai puternice crize de angoasă, i se întâmpla să coboare sau să urce scările în patru labe. Uneori, într-o tresărire de mândrie, reacționa. „Voi merge mai departe decât a ajuns cineva vreodată!”, începea ea atunci să viseze, dar glasul militarului îi răspundea ca un ecou: „În orice caz, spuneți-vă tot timpul că nu veți ajunge niciodată atât de bătrână pentru a fi vizitat totul!”

Altă dată, râsese de temerile lui Georges, dar acum își dădea seama că muzeul avea dimensiunile unui adevărat oraș. Un oraș căruia era însărcinată să-i efectueze inventarul complet fără a uita nicio cameră de servitoare, niciun dulap, nicio linguriță de cafea... Totuși, când ajungea să uite de aspectul danaidian[45] al muncii, era forțată să admită că edificiul constituia un soi de lume paralelă și odihnitoare. O matrice tăiată de exterior, impermeabilă, protectoare și învăluitoare. Elsy își amintea angoasele ei de odinioară când câte un crainic oarecare scuipa prin difuzorul tranzistorului obișnuitele știri apocaliptice despre situația mondială și

45 Danaides, cele cincizeci de fiice ale lui Danaus, regele Argosului. Când Aegyptus, fratele lui Danaus, a sosit în Argos cu cei cincizeci de feciori ai lui, Danaus le-a făgăduit să-i însoare cu fetele sale. Un oracol însă îi prezisese că va muri de mâna unuia dintre nepoţii săi. Pentru a zădărnici prezicerea, Danaus le-a cerut fetelor lui să-şi ucidă soţii în noaptea nunţii. Danaidele s-au ţinut de cuvânt, singură Hypermnestra cruţând viaţa soţului ei, Lynceus. Mai târziu el îşi va ucide socrul, drept răzbunare pentru moartea fraţilor săi, împlinind oracolul. Pentru crimele săvârşite, danaidele au fost condamnate să umple veşnic, în Hades, un butoi fără fund.

despre cererea crescută a adăposturilor antiatomice. Se revedea, alergând de la un chioșc la altul, cumpărând săptămânale după săptămânale, răsfoindu-le nervoasă în căutarea unui oracol de pace pe care nimeni, din păcate, nu i-l putea oferi. Gloata îi trezea oroarea, rumoarea urbană nu-i mai apărea decât ca o sursă de amenințare.

„Toți oamenii ăștia! începea ea atunci să-și spună, sunt prea numeroși! Sunt prea numeroși!”

I se întâmpla să viseze că, trezindu-se într-o bună dimineață, avea să se pomenească singura supraviețuitoare a unui oraș decimat de o misterioasă epidemie...

Astfel, muzeul, cu coridoarele sale goale, cu locurile pustii, concretiza vechile fantasme ale necropolei.

Totuși, la sfârșitul celui de-al doilea an, începu să se simtă o oarecare delăsare. Dar poate că era obosită. Slăbise mult în ultima vreme și, noaptea, coșmaruri diforme și respingătoare se iveau s-o smulgă din somn, reducându-i uneori timpul de odihnă la jumătate, dacă nu chiar la un sfert. Încălțările dădeau semne de oboseală și vedea apropiindu-se momentul când avea să trebuiască să-și continue drumul desculță. Atunci, deodată, la cotitura unei săli, găsi primele haine. A! Puține, pentru început: o vestă de uniformă aruncată de-a latul treptelor unei scări, o pereche de ghete înalte abandonate în vârful unei vitrine... Apoi alte veste, pantaloni, întregi costume de funcționari pe care proprietarii lor le lăsaseră acolo, indiferent unde, pentru a porni goi spre cine știe ce destinație misterioasă. Perplexă, naviga în derivă de la o insuliță de materiale la alta, stăpânindu-și chemarea care i se ridica în gât. Ca să pună capac la toate, dădu peste o grămadă de cartele magnetice de aprovizionare ce acopereau, ca un covor foșnitor și colorat, parchetul unei săli consacrate unei expoziții de epave cu trei catarge. Aplecându-se, putu constata că toate dreptunghiurile de plastic fuseseră rupte în două, intenționat... Puțin mai departe găsi, pe un perete, un

incredibil număr de impacturi ale unor explozii, ca și cum zidăria ar fi fost ciuruită cu rafale de pușcă-mitralieră și, apropiindu-se și mai mult, descoperi îngrămădirea înnegrită de ghizi electronici care fuseseră zdrobiți anume de perete, provocându-li-se în același timp autodistrugerea. Luase naștere astfel un veritabil cimitir de carcase carbonizate, torsionate, inutilizabile. Cu cât avansa mai mult, cu atât îi creștea senzația că parcurge cercurile succesive ale unui ciudat itinerar inițiatic, alcătuit din abandonuri, la prima vedere, demențiale. Astfel, cartelele de aprovizionare rupte în bucăți implicau respingerea definitivă a hranei; ghizii sparți: refuzul de a reveni. Și, un scurt moment, se întrebă dacă nu cumva asista la ceremonialul unei monstruoase sinucideri colective.

În același moment, pătrunse în zona de umbră. Dacă ar fi citit placa explicativă fixată la intrarea în hol, ar fi știut că pusese piciorul într-o tentativă de reconstituire a obscurității hiperspațiului...

Dar nu citise placa, așa că avu certitudinea că a căzut în hăul neantului. Era o negreală fără egal, despre care ezitai să spui dacă era „insondabilă” sau, dimpotrivă, compactă și solidă, unde nu mai ajungeai să stabilești dacă pluteai în derivă prin spațiul infinit al unui cer în perpetuă expansiune, sau dacă dimpotrivă te aflai încastrat în inima unui zid ciclopic, ca insectele prinse în enorme blocuri de rășină transparentă, care se pot vedea pe etajerele muzeelor de istorie naturală.

Bătu din brațe, nemaiștiind dacă trebuia să umble sau să zboare. Un val de amețeală o răsturnă și se rostogoli înainte... Într-o fracțiune de secundă, crezu că avea să cadă astfel zile de-a rândul, așa că fu surprinsă să izbească solul încă înainte de-a fi putut formula cu adevărat acest gând. Gura ei întâlni o altă gură, o pereche de buze fremătară peste dinții săi, formând cuvintele unui mesaj:

„Suntem marele tot, spunea vocea, vino să-ți iei locul în

sânul arhitecturii supreme. Vino...”

Panica o azvârli înapoi și se pomeni în plină lumină, în sala galioanelor mucegăite, cu ochii răniți de strălucirea neoanelor. Observă că tremura din cap până-n picioare, pradă unui veritabil șoc nervos și trebui să se strângă ghem pentru a încerca să scape de acea irepresibilă[46] senzație de frig care o cuprindea, pentru a încerca să rețină căldura vitală care părea să-i scape din trup prin toți porii. În cele din urmă, reuși să se târască până la cabina-duș din imediata apropiere și să se arunce sub jetul fierbinte, fixat la temperatura cea mai ridicată. O jumătate de oră mai târziu, cu pielea înroșită și dureroasă, își veni în fire. Se debarasă de carcasa cumplit de grea a uniformei îmbibate cu apă și, păstrând pe trup numai brățara-spion și ghidul electronic care i se balansa între sâni, intră pentru a doua oară în zona de umbră. Sub degetele ei, pereții se simțeau acoperiți de spongiozități dezgustătoare, prăfoase, crăpând la cel mai mic contact. Ciuperci, probabil născute din umiditatea și aburii acelor respirații cărora le percepea fluxul și refluxul, puternice, cadențate și totuși atât de apropiate de somn, de pierderea cunoștinței. Se aplecă, întinzând orbește palmele, întâlni un șold, sexul unui bărbat culcat pe spate. Mâinile necunoscutului, aruncate deasupra capului (pentru ca astfel dispuse brațele și picioarele sale să formeze imaginea unui mare X culcat) se strângeau împrejurul gleznelor a două femei ce cuprindeau ambele în fiecare mână articulațiile unui alt om culcat, care la rândul lui...

Elsy simți amețeala revenindu-i. Era un covor de bărbați și femei înlănțuiți, crucificați reciproc la infinit, toți culcați pe spate, goi și nemișcați. Se ridică și porni înainte, fascinată, încălecând trupurile unul după altul, cu incredibila senzație de a se deplasa pe o tablă de șah vie. Uneori se apleca, pipăind câte o burtă în noapte, atingând câte o gură care deodată se anima rostind cuvinte mereu asemănătoare...

---

46 Care nu poate fi reprimat.

— Vino cu noi. Suntem sfârșitul rătăcirii. Sfârșitul diferențelor, sfârșitul individului. Începutul TOTULUI…

Elsy înainta, atingând în treacăt oamenii, bărbați sau femei, sudați prin legătura degetelor într-un bloc liniștit. Deodată, deveni conștientă de cumplita solitudine în care se găsea azvârlită, singura ființă sortită rătăcirii în această lume a unității. Era acolo, neatașată, în derivă. Și întreaga ei viață îi apăru deodată sub semnul rătăcirii și al deșertăciunii…

— Ești o corabie-fantomă, murmură o gură, foarte aproape de ea.

— Noi vom fi parâmele tale, șopti o fată pe care nu putea s-o vadă…

— Caută și găsește-ți locul în marele tot, adie un cor invizibil.

Cuprinsă de panică, o luă la fugă, călcându-i în picioare pe cei ce încă se mai încăpățânau să vrea s-o domine, dându-și seama de fragilitatea poziției verticale. Galopa, se împiedica. Se prăbușea, se rostogolea, fugind de voci și de fascinația pe care o isca într-însa acea incredibilă comunitate de ființe imobile, prizoniere unele altora. Când, în sfârșit, se lăsă să cadă pe jos, epuizată, șiroind de sudoare, cu inima bătând să-i spargă pieptul, își dădu seama că nu mai știa unde era intrarea. Se pierduse.

— Așa a început totul, șopti o femeie, căreia îi simțea buzele mișcându-se pe coapsa ei goală, cei dintâi s-au rătăcit în sală involuntar, iar întunericul nu le-a permis să regăsească ieșirea, așa că, după ce s-au ciocnit din întâmplare, s-au hotărât să nu se mai despartă și să se țină de mâini zile în șir. Iar, după ce au căutat zadarnic ieșirea mai mulți ani de-a rândul, au înțeles inutilitatea unei asemenea încercări, s-au culcat, în așteptare, și s-a format primul ochi al plasei. Ceilalți au venit pe urmă, încet. De bună voie. Căci nu există nicio altă soluție.

Elsy se ridică, fugind de voce, zdrobită de oboseală și

foame. Se gândi la cartela magnetică din buzunarul uniformei, undeva de cealaltă parte a acelui cub de noapte, atât de deasă, încât lumina din sala galioanelor nu mai ajungea până la ea. Minute fără număr scrută neantul, fără a percepe nici cea mai mică formă, s-ar fi putut îndoi că mai avea ochi și nu putu rezista nevoii de a-și atinge pleoapele pentru a se convinge. Foamea îi brăzda burta cu junghiuri dureroase, se întrebă cum făceau ființele culcate pe jos ca să nu moară de inaniție, dar nu reuși să găsească un răspuns satisfăcător. În cele din urmă, și prin cel mai mare hazard cu putință, se pomeni în plină lumină, printre masele roase ale armadei-fantomă. Revenise, ca prin minune, la punctul de plecare. Primul ei reflex fu acela de a alerga să-și recupereze cartela de celuloid, din buzunarul de la piept al uniformei, acum uscate, și s-o introducă febrilă în fanta aparatului distribuitor.

Curios, după a doua înghițitură, pofta de mâncare îi pieri și glasul necunoscut reveni să-i intoneze în memorie câteva cuvinte pe care se sili imediat să le alunge: „Nu există nicio altă soluție.”

Noaptea trecu fără ca Elsy să fi putut închide, o secundă, ochii. Dreptunghiul de întuneric decupat în perete de către ușa de acces o hipnotiza. Așadar, un univers fetal se putuse instala în sânul unui alt univers fetal, iar muzeul se revela asemănător unei păpuși rusești cu interioare multiple. Elsy era conștientă că i-ar fi fost ușor să pornească neîntârziat la drum, să evite sala fatidică mergând la dreapta sau la stânga, în voia hazardului coridoarelor, să uite acel centru blestemat, acel maelstrom[47] care părea să-i atragă invincibil pe funcționarii rătăcitori prin edificiu. Poate ar fi trebuit totodată să astupe deschizătura căscată, spre a evita ca puțul uitării să mai facă și alte victime? Pentru aceasta, ar fi fost de ajuns să deplaseze o vitrină sau o tapițerie, servindu-se de ea spre a masca pragul capcanei. Dar știa deja că n-avea să

47 Vârtej.

facă nimic de acest fel...

Spre dimineață, epuizată de șocurile nervoase pe care le suferise, căzu pradă unui somn bântuit de coșmaruri, din care se trezi sufocată. De-acum, hotărârea ei era luată. Desprinse ghidul electronic care i se bălăngănea între sâni și-l aruncă din răsputeri spre peretele ciuruit de lovituri. Aparatul ricoșă într-un nor de scântei, iar Elsy îl văzu explodând, cu o secundă, înainte de a atinge podeaua. Prin jurul ei șuierară șuruburi, umplând de stele geamurile din apropiere. Pentru a termina, apucă în ambele mâini cartela magnetică și o îndoi până când se rupse ca o dischetă supusă unei torsiuni brutale. „Sunt complet nebună", își spuse ea, contemplând bucățile de plastic rupt ale căror așchii îi zgâriaseră degetele. Începu să-și sugă sângele ce îmbrobona tăieturile, gândindu-se că probabil aceasta era ultima masă pe care o mai lua, după care făcu un salt în întuneric, spre marele tot... Încă o dată, alerga sărind peste trupuri. Voia să se piardă. Cu adevărat. Total... Cu sufletul la gură, se lăsă să cadă urlând ca și cum ar fi trebuit să se facă auzită până la capătul universului:

— Am venit! Arătați-mi locul!

Trebui să-și repete chemarea în mai multe rânduri, pentru ca, în sfârșit, un glas îndepărtat să se înalțe în noapte:

— Aici!

În cele trei zile care urmară, acest simplu cuvânt, strigat la intervale regulate, fu pentru ea ca un far pentru o corabie rătăcită. Avansa, cu spiritul crispat asupra glasului uniform, monocord[48], care-și lansa apelul ca pe un semnal:

— Aici...

Înainta, cu picioarele frânte, bolnavă de oboseală, căutând să-și dea seama dacă țipătul devenea mai clar sau se estompa, dacă mergea în direcția bună sau dacă se rătăcea. Avansa...

În sfârșit, în momentul când se aștepta cel mai puțin, o

48 Care se caracterizează prin lipsă de variație; monoton.

palmă i se depuse pe genunchi, oprind-o scurt din mers.

— Aici, spuse ultima oară invizibilul.

Elsy se prăbuși. În dreapta și-n stânga, două mâini băteau aerul în căutarea ei, desfăcându-și și închizându-și degetele ca niște plante carnivore. Le simți parcurgându-i coapsele, abdomenul.

— E tânără, spuse cineva, în stânga.

— Să-și ia locul! răspunse altcineva, la dreapta.

Întinzând brațele înainte, Elsy întâlni masa înghețată a unui trup înțepenit în moarte și nu se putu împiedica să nu scoată un țipăt.

— E Esther, murmură o gură foarte aproape de ea, a murit, îngroap-o și ia-i locul…

Fără a mai sta pe gânduri, începu să scurme cu unghiile pământul afânat care-i amintea, prin consistența sa moale și sfărâmicioasă, de straturile ciupercăriilor. Nu-i fu greu deloc să scobească, sub dalele reci și ridate, o cavitate adâncă, unde cadavrul sfârși prin a se scufunda, dispărând. Apoi, odată groapa astupată, se ridică pentru a bătători locul sub picioare, cum văzuse cândva la cinematograf sau la televizor… Și se culcă, pe acel strat de humus și mucegai, gustând contactul aspru și puternic al degetelor cu bătături care se închideau peste gleznele ei ca niște cătușe de fier. Azvârlindu-și mâinile deasupra capului, în căutarea celorlalte picioare și le imobiliză la rândul ei. Se culcă, se crucifică, se răstigni în tenebrele marelui tot. Și deodată i se păru că toată viața ei nu constase decât în așteptarea acestui unic moment.

Nu mai avea vârstă, nici nume. Nici măcar nu mai știa unde se găsea. Lumea înconjura muzeul, iar muzeul însuși i se părea atât de îndepărtat, încât și una și alta își pierdeau orice credibilitate, ajungea să se îndoiască de existența lor reală. Închise ochii. Nu mai era nevoie să meargă, să contabilizeze orele și kilometrii. Descoperise un ou în centrul oului, o cochilie mai groasă, mai solidă decât prima și se

instala în ea cu o bucurie senzuală, cu o expandare corporală depășind tot ceea ce-i putuse dărui sexul în ultimii ani.

Când redeschise pleoapele, fu conștientă că pierduse noțiunea timpului. N-ar fi fost capabilă să precizeze de câte zile se găsea astfel, culcată undeva în centrul plasei umane, ofertă adusă nopții.

— Dar nu mi-e foame... se pomeni ea constatând cu jumătate de glas.

Era adevărat, stomacul n-o asalta cu niciun ghiorăit și totuși era sigură că nu mai ingerase nimic de câteva săptămâni. Degetele strânse pe gleznele ce-i încadrau capul nu dădeau niciun semn de oboseală.

— Din cauza ciupercilor, murmură o voce răgușită, undeva mai sus de ea, ciupercile care căptușesc pereții și tavanul, sporii lor cad peste noi ca o ploaie continuă. O ploaie de proteine vegetale revitalizante. Ne rehidratează pielea, ne alimentează carnea și mușchii prin simplă penetrație epidermică. E ca și cum, pentru a mânca, ar ajunge să destupăm un tub cu cremă nutritivă și să ne masăm pe trup cu conținutul...

— Dar atunci suntem plante! nu se putu ea abține să nu strige.

În întuneric răsunară „șt!”-uri agasate și, preț de-o secundă, avu senzația că se afla într-o sală de cinema sau de concert. De astă dată, nimeni nu-i mai răspunse la întrebări și trebui de-acum să se mulțumească doar cu propriile ei observații pentru a-și satisface curiozitatea. Interlocutoarea sa nu mințise. Foarte rapid, cu sensibilitatea epidermică stimulată de către tenebre, începu să discearnă contactul susținut și practic impalpabil al sporilor pe piele. Era ca o aversă care, precipitându-i circulația sângelui prin vene, făcea să i se nască în trup o ușoară febră. Își imagină răsturnările economice pe care le-ar fi antrenat o asemenea ploaie hrănitoare în „exterior”, îndreptând popoarele spre naturism, condamnându-le la obezitate în cazul unor

precipitații prea frecvente. Vedea femeile adăpostindu-se sub bolta „umbrelelor de regim”, în impermeabilele „de slăbit”. Vedea restaurantele închizându-și porțile din cauza lipsei de apetit, industriile alimentare falimentând, pudicii murind de foame. Auzea rugăciunile recitate: „... ploaia noastră cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi”, buletinul meteorologic anunțând „hrană copioasă în Est și în Bazinul Parizian. Regim în Sud și foamete în Corsica”. Atunci, ascunsă în întuneric, se lăsa în voia unor mari hohote silențioase de râs, ale căror trepidații, scurgându-se din mână în mână, se transmiteau curând tuturor celor din jur.

„Gura mea nu mai servește la nimic, cânta ea în minte, nici limba, cu atât mai puțin dinții, esofagul sau stomacul!”

Burta ei nu mai conținea decât vreo câțiva metri de intestine pe cât de goale, pe-atât de inutile, menite de-acum încolo contractării progresive. Hrănită din „exterior”, se găsea în prezent eliberată de orice funcție excretivă, iar vezica și intestinele nu-și mai exersau obișnuita tiranie asupra sfincterelor, astfel că uneori ajungea să se îndoiască dacă mai avea sex sau anus.

„Sunt dezumanizată, își murmura ea atunci, imaterială.”

Ceea ce era întrutotul fals, de vreme ce trupul ei, dacă ignora acum problema deșeurilor, în realitate nu făcuse decât să trocheze un sistem de alimentație contra altuia. Cu timpul, înțelese că sporii păreau să-și asocieze capacităților nutritive anumite virtuți dificil de calificat altfel decât halucinogene și-și lăsă spiritul să se rostogolească în voia mării de imagini ce-i inundau creierul, plutea în derivă printre îmbobocirile geometrice, aberațiile spațiale sau temporale. Curgea... Curgea.

Elsy era întinsă pe spate din timpuri imemoriale, iar mâinile care-i strângeau pulpele de luni întregi, degetele care-i strângeau gleznele de ani de zile poate aveau să-i transmită forța lor. „Sunt o stea de mare”, își spuse ea confuz și mișcă șoldurile de la dreapta la stânga, scobind

pământul, în dispreț față de pietrele de cremene cărora le simțea colții ascuțiți tăind-o prin calozitățile ce-i acopereau spatele și zona lombară. „Sunt o stea de mare.”

*

Georges ar fi vrut să poarte ochelari de cal. Două plăcuțe de piele sau metal, harnașate de ambele părți ale obrajilor, limitându-i câmpul vizual până la un drum îngust, încăpător doar pentru picioarele lui. De fiecare dată când pornea pe scara monumentală a muzeului, i-ar fi plăcut să-și amputeze din văz orice perspectivă, orice evadare, să-l poată reduce la acest itinerar strâmt care-l conducea din parcare până în holul de la intrare, cu ochii ațintiți spre pielea prost cremuită a pantofilor. Clădirea îi trezea o greață greu de definit, vecină cu agorafobia. O beție nesănătoasă, mai curând o amețeală, născută din alinierea paralelă a treptelor, din albeața lor orbitoare sub razele soarelui. Uneori, avea impresia că scara, asemenea unui acordeon imaculat, avea să se deformeze sub pașii lui, umflându-se, rostogolindu-se, extinzându-se într-o cacofonie monstruoasă auzită numai de el, care urma să-l arunce acolo, în plin mijloc al trotuarului, după ce treptele înmuiate brusc îi vor fi târât trupul ca pe al unui înecat azvârlit de valuri.

Încă o dată trecu limita ușilor înalte, cu geamuri antiglonț, pentru a-și semăna ecourile pașilor la întâmplare, prin sălile goale. Își ținea sub braț uniforma de vizitator, mereu aceeași, împreună cu bocceaua kaki a sacului de dormit înfășurat în grabă, cele două cartoane de bere brună puternic alcoolizată, cele...

Ca de fiecare dată, fresca mesopotamiană îl opri în pragul labirintului. „Hamenotheb pleacă spre Ninive...” Era ca o parolă căreia n-avea să-i străpungă niciodată secretul,

invocarea peșterii lui Ali-Baba, obolul necesar pentru a trece fluviul morților. Și, de ce nu? Un test inițiatic... „Hamenotheb pleacă spre Ninive...”

Într-o zi, Georges avea să sfârșească prin a găsi calul pierdut, undeva între cutele unei stofe, într-o buclă de păr, în pavilionul unei urechi, în forma unei alunițe, în... Da, într-o zi...

Așteptând, revenea punctual ca un candidat la sinucidere care, în fiecare săptămână, înaintează până pe buza falezei de unde nu se decide niciodată să sară, ca pentru a se obișnui cu acest gest; a-și mecaniza pașii în scopul ca acea ultimă mișcare să devină un soi de reflex complet desprins de conștiință. Un automatism.

Uneori, îi plăcea să-și imagineze că, într-o noapte, devenit dintr-o dată somnambul, părăsea coconul sacului de dormit pentru a porni să rătăcească la întâmplare prin culoare, săli și scări, îndepărtându-se tot mai mult de ieșire. PIERZÂNDU-SE definitiv, total... Dimineața, la deșteptare, își dădea seama, cu spaimă și bucurie, că marșul său inconștient îl făcuse să depășească limita teritoriilor familiare, azvârlindu-l, îmbrăcat numai într-o pijama de flanelă albastră, într-un labirint prodigios. Da, în realitate, ar fi fost o soluție ideală; din nenorocire, nu suferise niciodată de somnambulism.

Totuși îi plăcea să hoinărească „pe buza prăpastiei”, s-o contemple, stând în picioare pe pragul ultimei săli cunoscute, perspectiva care se deschidea în fața lui, ca un turist care îndrăznește prudent să-și bage nasul în gura unei caverne deschizând accesul spre o monstruoasă înșiruire de bulgări de stâncă, plini de țepi calcaroși sau ca pasagerul care nu cutează să privească pe deasupra copastiei vasului cu care călătorește, îngrozit de simpla idee de a întrezări, în apă limpede, umbra abisurilor marine gata să-l înghită. Și se crampona de tocul ușii, cu toate cele zece degete, cu toate unghiile, ca și cum un val spumegând s-ar fi rostogolit din fundul culoarului să-l înhațe, să-l tragă după el fără milă, tot

mai departe, înainte de a-l abandona, de a-l arunca pe limanul unei mochete, într-o insulă de vitrine necunoscute ridicate ca niște stânci. În alte momente, se lăsa în voia unor jocuri mult mai perverse, cărora nici chiar el nu le întrezărea adevărata semnificație.

Nu fusese necesar un prea mare efort ca să ia tiparul cheii care deschidea vitrinele și să și-o facă în oraș la un artizan oarecare; în anumite seri, când singurătatea îl scălda în mareea sa de melancolie, scotea din buzunar dublura de metal cafeniu și, cu infinită prudență, descuia câte o broască.

Era o senzație îmbătătoare, o gură de exaltare și rușine, un tremur de frică și veselie. În acel moment, avea certitudinea de a simți, succesiv și în ordine, toate emoțiile unui violator de morminte, ale unui necrofil. Făcea să pivoteze încet panoul de sticlă groasă, întindea mâna, pândind urletul sirenelor de alarmă, care fără-ndoială n-aveau să întârzie și ținându-și respirația, un strop de salivă i se prelingea pe bărbie, i se părea că percepe foșnetul aerului, răsuflarea trosnindă a lemnului, șocul fiecărui grăunte de praf strivindu-se pe geamul deschis... Și apoi... Și apoi nimic. Muzeul nu era prevăzut cu niciun sistem de detecție, totul se întâmpla ca și cum s-ar fi dorit să i se păstreze fragilitatea, vulnerabilitatea...

Georges punea atunci degetele pe uniforma din hârtie de mătase, pe o ținută de camuflaj căreia nu-i lipsea niciunul dintre nasturii de carton. Cu o extremă lentoare, îmbrăca vestonul și pantalonii de uniformă, își lega șireturile bocancilor de fetru albastru și mergea până la tanc, conștient și fericit de-a oferi imaginea unui combatant irațional, soldat al unei armate menite să cadă sub rafalele unei mitraliere din puf de lebădă, să se prăbușească gazată cu efluvii de levănțică... În alte momente, încălța papucii de beton, își punea pe cap un melon de ciment și-și strecura brațele în deschizăturile unei redingote de cărămidă roșie. Parcurgea apoi sala în lung și-n lat, rănindu-și gleznele,

subsuorile și fruntea în această armură dementă. De ce proceda astfel? Ca un anchetator nebun care-și face o datorie din a pune pe el hainele victimei pentru a găsi soluția misterului?...

De altfel, nu progresa nici cu un deget. La cafenea, la birou, la restaurant, nu se putea împiedica să lanseze discuții-sondă: „Nu mergeți niciodată să vizitați muzeul? Se pare că sunt acolo lucruri foarte drăguțe...”

De fiecare dată era privit ca și cum ar fi proferat o absurditate. Răspunsurile nu variau practic niciodată și cele două motive invocate se puteau rezuma astfel:

„N-aș înțelege nimic...”

„Mi-e teamă să nu mă pierd...”

În anumite perioade, îl străbăteau nemiloase fulgere de luciditate, aruncând asupra peisajului nevrozelor lui o lumină fără concesii.

Nu, n-avea s-o reîntâlnească niciodată pe Elsy. Era un ritual puțin cam tulbure, un scop artificial creat care-i mobila vidul existenței și, într-o anumită măsură, ar fi trebuit să-i fie recunoscător tinerei femei pentru că îi oferise astfel o rațiune de a supraviețui. În prezent, avea propriul său muzeu, la fel cum alții nutresc un viciu ascuns sau un hobby oarecare...

Când avea să fie bătrân, foarte bătrân, urma să închirieze o magherniță chiar în fața treptelor care duceau în clădire. În fiecare dimineață avea să-și tragă un scaun în pragul ușii și să fixeze scara, până seara, așteptând ziua când Elsy va ieși, în sfârșit, din marele hol cu geamuri. Bătrână, frântă, cu părul alb și rărit. Poate avea s-o lase să treacă fără a o recunoaște măcar? Poate avea să pornească pe stradă șchiopătând, fără a-i acorda nicio singură privire acestui moșneag așezat, în care nu mai reușea să identifice omul pe care-l abandonase cu patruzeci de ani în urmă?

Trebuia să prevadă această eventualitate, să-și bată în cuie deasupra capului un panou cu numele articulat complet, cu...

Da, acum era sigur că mai era foarte multă vreme până să iasă. De când îl culeseseră sticleții la intrarea biroului, cu un aer rece și chipuri ferme. Doi indivizi, la vreo patruzeci de ani, cu părul gras și costume mototolite mirosind a tutun.

— E soția dumneavoastră? aruncase cel mai înalt, arătându-i o fotografie a lui Elsy în compania unei alte femei, mai vârstnică și cumplit de slabă.

— Da…

Restul nici măcar nu-l surprinsese. Elsy era căutată de luni de zile pentru omor calificat. Niște puști care săpau în nisip, undeva pe coasta Saint-Hool, sfârșiseră prin a descoperi cadavrul lui Nellie Willoc, o artistă cunoscută la care locuise ea într-o perioadă. Nu mai încăpea nicio îndoială, cele două femei se certaseră de moarte. (Se bănuia chiar o istorie de relații contra naturii.) Georges îi trimisese pe cei doi agenți federali la singura instanță capabilă s-o scoată pe Elsy din muzeu: Ministerul Culturii. Totuși tentativa nu dusese la nimic, ghidul electronic al tinerei femei nerăspunzând solicitărilor tehnicienilor.

— În orice caz, dacă nu vrea să mai revină, conchisese funcționarul, singurul mijloc ar fi să trimitem pe cineva în căutarea ei, vă oferiți voluntar?

Cei doi copoi dăduseră îndărăt, ca și cum li s-ar fi aruncat apă clocotită în față. Plecaseră, lăsând mandatul de arestare în mâinile lui Georges.

— Dacă apare la suprafață, anunțați-ne, mârâiseră ei înainte de a face cale-ntoarsă, nu vă faceți complice prin tăinuirea infractorului. În orice caz, jurisdicția statului unde s-a comis crima nu admite nicio prescriere, indiferent dacă iese mâine sau peste treizeci de ani, tot aia e! E bună de scaunul electric…

Georges o găsea o ironie agreabilă: așadar, dacă apărea coborând scara de marmură albă în direcția străzii, Elsy n-ar fi făcut decât să schimbe o condamnare pe viață cu una la moarte!

De atunci, păstra ordinul de încarcerare în buzunarul hainei, ca pe un talisman. Știa bine că acea nouă piesă la dosar ar fi trebuit, în mod firesc, să-l împingă să se alăture tinerei femei, din moment ce de-acum nu mai exista pentru ea viață posibilă în afara clădirii. Actul de întemnițare lua deodată aspectul unei foi de îmbarcare. Avea biletul, ce mai aștepta ca să plece? Nu-l reținea nimic... Nicio rudă, niciun prieten... Nimic. Atunci?

Noaptea, în așternuturile încâlcite, i se întâmpla adesea să se întrebe dacă, de fapt, muzeul nu era mai important decât conținutul. „Un cufăr de platină conținând un bolovan...” Unde citise această expresie? Nu reușea să-și amintească și totuși nicio alta nu-i exprima mai bine sentimentele. Oare edificiul trebuia privit dintr-un unghi categoric non-pragmatic? Trebuia să vadă în el o necropolă, mormântul gigantic al vreunui uriaș îngropat după ritul vechilor egipteni, alături de toate colecțiile sale?

Sau un monument funerar? Un monument a cărui sală cu comori a fost protejată printr-un întreg labirint de coridoare destinate rătăcirii jefuitorilor, printr-unul dintre acele dedaluri[49] ale morții de care abundă pântecul piramidelor? Ce mumie prodigioasă și malefică dormea astfel, pierdută undeva în inima construcției, înconjurată de bunurile ei cele mai scumpe, apărată de orice violare cu ajutorul unei rețele de capcane subtile unde funcționarii Ministerului Culturii veneau întotdeauna să se piardă fără greș?

Dar poate trebuia să meargă și mai departe? Mult mai departe, să îndrăznească să pronunțe numele labirinturilor sacre ale mitologiei păgâne, să se întrebe ce fiară demonică își aștepta, dincolo de traseul coridoarelor, tributul în carne umană, hrănindu-se cu cei ce întocmeau inventarul, sacrificați cu deliberare de către orașul terifiat de singura idee că monstrului i-ar putea veni într-o zi ideea de a ieși din bârlog pentru a-și lua obolul din rândurile populației?

---

49 Labirint.

De ce nu?

Cineva cunoștea răspunsul. Cineva știa secretul: un om din umbra unui birou directorial, un prefect, un ministru, dar niciun vânt de adevăr, niciun fragment de explicație nu răzbătea de după buzele sale pecetluite, iar Georges avea să fie condamnat pentru totdeauna că caute numai prin mijloacele lui o lămurire definitivă. Trebuia să caute prin bibliotecile universitare, prin infernul prăfuit al vechilor cărți de referință, prin jungla tezelor nebunești și neterminate din cauza internării autorilor, prin cimitirul memoriilor lovite de interdicție, de excomunicare sau de erezie... Să găsească terfeloagele care dizertau fără nicio rușine asupra tratatelor vrăjitorești ale magilor tibetani, figurile ezoterice ale itinerarelor sacre de unde se poate ieși nebun sau înțelept pentru că ți s-a descris adesea fără să-ți dai seama una dintre hieroglifele fundamentale ale spiritului omenesc. Astfel își petrecea majoritatea serilor eșafodând ipoteze din ce în ce mai delirante, sărind de la o construcție logică la alta fără să-i pese de cea mai mică articulație dialectică[50], etalându-și demonstrațiile cu mari lovituri de a priori[51]...

În mai multe rânduri avusese un vis ale cărui peripeții îl înspăimântau: ca de obicei, stătea așezat cu genunchii depărtați în fața frescei mesopotamiene, în mijlocul cutiilor de bere goale și al resturilor de tartine cu ton și roșii. Deodată, intră un copil. E un puști oarecare, un școlar cu siguranță, în uniformă gri, ducând un ghiozdan ponosit... Se oprește lângă Georges, mijește ochii câteva zeci de secunde pentru a examina pictura murală, apoi izbucnește în râs... „Aici!”, țipa el, arătând cu degetul calul lui Hamenotheb.

Georges se trezea de fiecare dată urlând de groază. Era un vis, nimic mai mult decât un vis, desigur, dar îi putea oare neglija latura premonitorie? Cât de infimă o fi fost? Privirea

---

50 Teorie generală și metodă filozofică constând în analiza și depășirea argumentelor contradictorii în scopul descoperirii adevărului.

51 Înaintea oricărei experiențe, înainte de fapte, în mod aprioric.

unui copil și încă a unui copil mic, neinițiat în logica și mecanismele raționale ale lumii adulților, avea să reușească să străpungă secretul ghicitorii în răstimp de câteva secunde? Dacă așa era, atunci lui Georges, nu-i mai rămânea decât să-și tragă un glonț în țeastă sau să-și scoată ochii, pentru a se afunda în dedalul muzeului urlând ca un animal!

De-atunci, ținea permanent în buzunarul vestonului câteva imagini Polaroid ale basoreliefului, pe care el însuși le făcuse cu ajutorul unui aparat de fotografiat. Când i se întâmpla să întâlnească vreun băiețel, într-un scuar sau stație de autobuz, îi strecura în mână unul dintre pătratele de hârtie glasată și-l invita, sub pretextul unui joc, să găsească el calul pierdut. Până când puștiul îi înapoia clișeul cu o expresie dezgustată, cunoștea secunde de angoasă indescriptibilă. Într-o zi, era sigur, avea să audă exclamația fatidică: „Aici!” și n-avea să mai poată amâna. Va trebui să plece, să avanseze, să meargă spre necunoscut...

Totul depindea de acel unic simbol... Hamenotheb pleacă spre Ninive... spre Ninive spre...